

ГОДИШЕН ДОКЛАД ЗА
НАБЛЮДЕНИЕ НА
ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА
РЕГИОНАЛНИЯ ПЛАН ЗА
РАЗВИТИЕ НА
ЮГОЗАПАДЕН РАЙОН
2014-2020 ЗА 2019 Г.

**МИНИСТЕРСТВО НА
РЕГИОНАЛНОТО
РАЗВИТИЕ И
БЛАГОУСТРОЙСТВОТО**

Главна дирекция „Стратегическо
планиране и програми за
регионално развитие“
отдел „Югозападен район“

София, юни 2020 г.

СЪДЪРЖАНИЕ

ВЪВЕДЕНИЕ.....	6
ОБЩИ УСЛОВИЯ ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ НА РЕГИОНАЛНИЯ ПЛАН ЗА РАЗВИТИЕ НА ЮГОЗАПАДЕН РАЙОН 2014–2020 Г. И ПРОМЕНИ В СОЦИАЛНО- ИКОНОМИЧЕСКИТЕ УСЛОВИЯ И ПОЛИТИКИТЕ ЗА РАЗВИТИЕ НА НАЦИОНАЛНО, РЕГИОНАЛНО И МЕСТНО НИВО	8
1. Общи условия за изпълнение на Регионалния план за развитие на Югозападен район 2014-2020 г. и промени в социално-икономическите условия.	8
1.1. Социално-икономически условия на района и тенденции	8
1.2. Демографско състояние и тенденции	11
1.3. Икономическа активност и производителност на труда	16
1.4. Иновации и технологично развитие, изследвания и развойна дейност.....	17
1.5. Транспортна инфраструктура и достъпност	21
1.6. Развитие на туристическия сектор	22
2. Промени в политиките за развитие на национално, регионално и местно ниво	23
ПОСТИГНАТ НАПРЕДЪК ПО ИЗПЪЛНЕНИЕ НА ЦЕЛИТЕ И ПРИОРИТЕТИТЕ НА РЕГИОНАЛНИЯ ПЛАН ЗА РАЗВИТИЕ НА ЮГОЗАПАДЕН РАЙОН 2014-2020 Г.	30
1. Анализ на основните макроикономически индикатори.....	31
2. Анализ на индикаторите относно стратегия „Европа 2020“	34
3. Анализ на глобалните екологични индикатори	38
4. Анализ на ключови индикатори по приоритети на Регионалния план за развитие на Югозападен район.....	44
ДЕЙСТВИЯ, ПРЕДПРИЕТИ ОТ РЕГИОНАЛНИЯ СЪВЕТ ЗА РАЗВИТИЕ НА ЮГОЗАПАДЕН РАЙОН, С ЦЕЛ ОСИГУРЯВАНЕ НА ЕФЕКТИВНОСТ И ЕФИКАСНОСТ ПРИ ИЗПЪЛНЕНИЕ НА РЕГИОНАЛНИЯ ПЛАН ЗА РАЗВИТИЕ	80
1. Мерки за наблюдение и създадените механизми за събиране, обработване и анализ на данни.....	80
2. Преглед на проблемите, възникнали в процеса на прилагане на РПП през съответната година, както и мерките за преодоляване на тези проблеми	81

3. Мерките за осигуряване на информация и публичност на действията по изпълнение на РПР на ЮЗР	82
4. Мерките за постигане на необходимото съответствие на РПР със секторните политики, планове и програми.....	82
5. Мерките за прилагане на принципа на партньорство	83
ЗАКЛЮЧЕНИЯ И ПРЕДЛОЖЕНИЯ ЗА ПОДОБРЯВАНЕ РЕЗУЛТАТИ ОТ НАБЛЮДЕНИЕ НА ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА РЕГИОНАЛНИЯ ПЛАН ЗА РАЗВИТИЕ НА ЮГОЗАПАДЕН РАЙОН 2014–2020 Г.	84

	СПИСЪК НА СЪКРАЩЕНИЯТА
АТЕ	Административно-териториална единица
БВП	Брутен вътрешен продукт
БДС	Брутна добавена стойност
БФП	Безвъзмездна финансова помощ
ДДС	Данък добавена стойност
ЕВРОСТАТ	Европейска статистическа служба към Европейската комисия
ВЕИ	Възобновяеми енергийни източници
ВиК	Водоснабдяване и канализация
ДБ	Държавен бюджет
ДБТ	Дирекция „Бюро по труда“
ДМА	Дълготрайни материални активи
ДМА-ЕП	Дълготрайни материални активи с екологично предназначение
ДФ	Държавен фонд
ЕЕ	Енергийна ефективност
ЕК	Европейска комисия
ЕС	Европейски съюз
ЕС-27	27-те държави-членки на Европейския съюз
ЕСИФ	Европейски структурни и инвестиционни фондове
ЗДБ	Закон за държавния бюджет
ЗРР	Закон за регионалното развитие
ЗУТ	Закон за устройство на територията
ИАОС	Изпълнителна агенция по околната среда
ИКТ	Информационни и комуникационни технологии
ИПГВР	Интегриран план за градско възстановяване и развитие
ИСУН 2020	Информационна система за управление и наблюдение на средствата от ЕС за България
МБАЛ	Многопрофилна болница за активно лечение
МЕ	Министерство на енергетиката
МЖС	Многофамилни жилищни сгради
МОН	Министерство на образованието и науката

МОСВ	Министерство на околната среда и водите
МРРБ	Министерство на регионалното развитие и благоустройство
МСП	Малки и средни предприятия
МТСП	Министерство на труда и социалната политика
НАТУРА 2000	Общоевропейска мрежа от защитени територии в Европа
НИРД	Научно-изследователска и развойна дейност
НПЕЕМЖС	Национална програма за енергийна ефективност на многофамилни жилищни сгради
НПР	Национален план за развитие
НСИ	Национален статистически институт
НСРР	Национална стратегия за регионално развитие 2012-2022 г.
ОЕТК	Общоевропейски транспортен коридор
ОИЦ	Областен информационен център
ОП	Оперативна програма
ОПДУ	ОП „Добро управление ” 2014-2020 г.
ОПОС	ОП „Околна среда” 2014-2020 г.
ОПИК	ОП „Иновации и конкурентоспособност ” 2014-2020 г.
ОПНОИР	ОП „Наука и образование за интелигентен растеж“ 2014-2020 г.
ОПРР	ОП „Региони в растеж“ 2014-2020 г.
ОПРЧР	ОП „Развитие на човешките ресурси” 2014-2020 г.
ОПТТИ	ОП „Транспорт и транспортна инфраструктура“ 2014-2020 г.
ОСР	Областна стратегия за развитие
ОП „Храни“	Оперативна програма за храни и/или основно материално подпомагане 2014-2020 г.
ПМС	Постановление на Министерски съвет
ППЗРР	Правилник за прилагане на Закон за регионално развитие
ПРСР	Програма за развитие на селските райони 2014-2020 г.
РИОСВ	Регионална инспекция по околната среда и водите
РКК	Регионален координационен комитет
РМС	Решение на Министерски съвет
РПР	Регионален план за развитие
РСР	Регионален съвет за развитие

СЗР	Северозападен район
СИР	Североизточен район
СОУ	Средно общообразователно училище
СП	Споразумение за партньорство
СПС	Стандарти на покупателната способност
СЦР	Северен централен район
УО	Управляващ орган
ЦДГ	Целодневна детска градина
ЧПИ	Чуждестранни преки инвестиции
ЦНСТ	Център за настаняване от семеен тип
ЮЗР	Югозападен район
ЮИР	Югоизточен район
ЮЦР	Южен централен район

ВЪВЕДЕНИЕ

Годишният доклад за наблюдение на изпълнението на Регионалния план за развитие на Югозападен район 2014-2020 г. за 2019 г. се изготвя на основание чл. 86, ал. 1 от Правилника за прилагане на Закона за регионалното развитие и обхваща една календарна година от периода на действие на Регионалния план за развитие (РПР) на Югозападен район (ЮЗР).

Структурата на доклада включва информация за общите условия за изпълнение на РПР и в частност промените в социално-икономическите условия и политиките за развитие на национално, регионално и местно ниво; постигнатия напредък по изпълнението на целите и приоритетите на РПР въз основа на индикаторите за наблюдение; действията, предприети от Регионалния съвет за развитие (РСР) с цел осигуряване на ефективност и ефикасност при изпълнението на РПР относно мерките за наблюдение и създадените механизми за събиране, обработване и анализ на данни; преглед на проблемите, възникнали в процеса на прилагане на РПР през съответната година, както и мерките за преодоляване на тези проблеми; мерките за осигуряване на информация и публичност на действията по изпълнение на РПР; мерките за постигане на необходимото съответствие на РПР със секторните политики, планове и програми; мерките за прилагане принципа на партньорство; резултатите от извършени тематични оценки или оценки за специфични случаи към края на съответната година и заключения и предложения за подобряване на резултатите от наблюдението.

Съгласно чл. 79 от Правилника за прилагане на Закона за регионалното развитие **наблюдението на изпълнението на РПР** се извършва въз основа на данни на Националния статистически институт (НСИ), както и данни от регионални и местни източници на информация. Органът за наблюдение на РПР на ЮЗР 2014-2020 г. е РСР на ЮЗР, като в процеса на наблюдение, съветът осигурява участие на органи на централната и местна власт, организации, физически и юридически лица, при стриктно спазване принципа за партньорство, публичност и прозрачност.

Годишният доклад се разработва от Секретариата на РСР на ЮЗР – отдел „Югозападен район“ към Главна дирекция „Стратегическо планиране и програми за регионално развитие“ (ГД СППРР), Министерство на регионалното развитие и благоустройството

(МРРБ). Съгласно чл. 86, ал. 3 от Правилника за прилагане на Закона за регионалното развитие (ЗРР) докладът се внася за обсъждане и одобрение от РСР в срок до 30 юни на всяка следваща календарна година.

Наблюдението на РПР се извършва с цел постигане на ефективност и ефикасност на изпълнението му, както и за подобряване на стратегическото планиране, програмирането, управлението и ресурсното осигуряване на регионалното развитие. Предмет на доклада е анализ на степента на изпълнение на целите и приоритетите на РПР на ЮЗР съгласно определени физически и финансови индикатори на организацията и методите на изпълнение, прилагани от органите за управление и на мерките за осигуряване на информация и публичност за резултатите от изпълнението на плана през 2019 г. Годишният доклад осигурява информация за изготвяне на междинната и последващата оценка на РПР, а резултатите от наблюдението се отчитат при изпълнение на Националната стратегия за регионално развитие.

Годишният доклад за наблюдение на изпълнението на РПР на ЮЗР 2014–2020 г. представя общата картина на социално-икономическите условия в района през 2019 г. на основание официални актуални данни от Националния статистически институт (НСИ), като при липса на статистическа информация за 2019 г., анализът е направен на база данни за предходен период. При изготвяне на доклада е използвана актуална информация за постигнатия напредък от оперативните програми, областни и общински администрации на територията на ЮЗР, Агенция за устойчиво енергийно развитие (АУЕР), Изпълнителна агенция по околна среда (ИАОС), Агенция „Пътна инфраструктура“ (АПИ) както и данни от Информационната система за управление и наблюдение на средствата от Европейския съюз за България (ИСУН 2020).

Настоящия годишен доклад е шести пореден в рамките на периода на действие на РПР на ЮЗР 2014-2020 г.

ОБЩИ УСЛОВИЯ ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ НА РЕГИОНАЛНИЯ ПЛАН ЗА РАЗВИТИЕ НА ЮГОЗАПАДЕН РАЙОН 2014-2020 Г. И ПРОМЕНИ В СОЦИАЛНО- ИКОНОМИЧЕСКИТЕ УСЛОВИЯ И ПОЛИТИКИТЕ ЗА РАЗВИТИЕ НА НАЦИОНАЛНО, РЕГИОНАЛНО И МЕСТНО НИВО

Кратка характеристика на Югозападен район

Югозападен район е един от шесте района на ниво 2 (NUTS 2) и част от ниво 1 „Югозападна и Южна централна България” (NUTS 1), съгласно класификацията на териториалните единици за статистически цели в България (NUTS). Районът се формира от областите София (столица), Софийска, Перник, Кюстендил и Благоевград с 52 общини. Площта на района е 20 306 км² (18,3% от националната територия). Териториалната структура е представена от 46% земеделските територии, 47,1% - горски и 4,9% - урбанизирани. Районът се пресича от международните транспортни коридори № 4, 8 и 10. На запад района граничи с Република Северна Македония и Република Сърбия, на север – със СЗР, на изток – с ЮЦР, а на юг – с Република Гърция.

1. Общи условия за изпълнение на Регионалния план за развитие на Югозападен район 2014-2020 г. и промени в социално-икономическите условия.

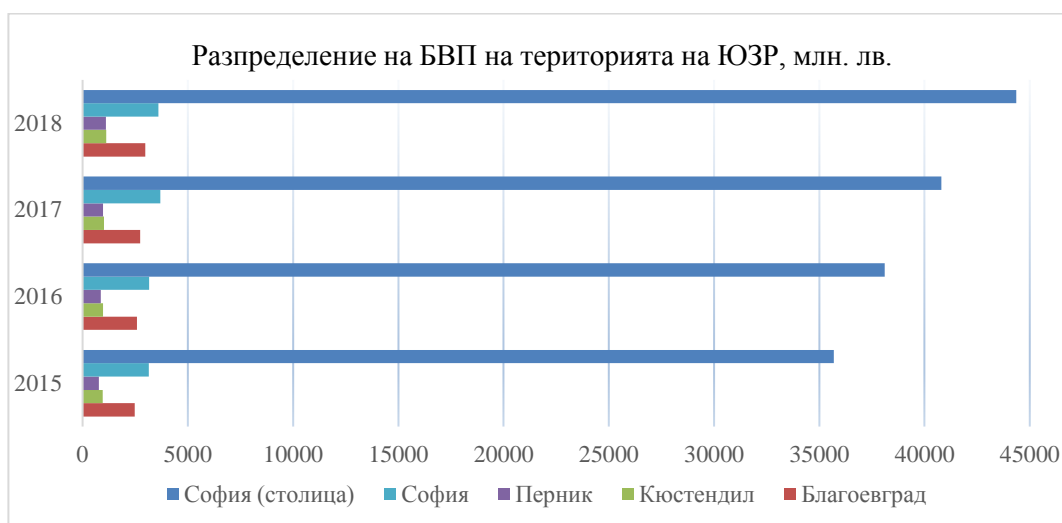
1.1. Социално-икономически условия на района и тенденции

Брутният вътрешен продукт за ЮЗР за 2018 г. е 53 181 млн. лв., по официални данни от НСИ, като се наблюдава нарастване в сравнение с 2017 г. (49 196 млн. лв.) в размер на 8,1%. ЮЗР продължава значително да надвишава приноса на всеки един от останалите райони в общия БВП на страната, като през 2018 г. формира 48,48% от БВП на национално ниво.

Таблица № 1: Брутен вътрешен продукт на територията на ЮЗР, млн. лв.

Статистически район	2015	2016	2017	2018
Общо за страната	89 333	95 092	102 308	109 695
Югозападен	43 033	45 695	49 196	53 181
Благоевград	2 472	2 580	2 735	2 984
Кюстендил	959	969	1 015	1 115
Перник	766	869	964	1 113
София	3 148	3 164	3 685	3 605
София (столица)	35 688	38 113	40 797	44 364

Източник: НСИ

В обхвата на района най-голяма е стойността на БВП в област София (столица) – 44 364 млн. лв., а най-ниски са показателите в областите Кюстендил (1 115 млн. лв.) и Перник (1 113 млн. лв.). За последните пет години (2013-2017) БВП на ЮЗР е нарастнал с 25,49%.

Брутният вътрешен продукт на човек от населението в ЮЗР през 2019 г. е 25 261 лв. при средно равнище за страната – 15 615 лв. По разглеждания показател всички останали райони са на равнище под средното за страната – ЮИР с 12 787 лв., СИР – 12 506 лв., ЮЦР – 10 988 лв., СЦР – 10 654 лв. и СЗР – 10 244 лв. Постигнатата стойност на показателя в ЮЗР надвишава заложената целева стойност през 2020 г. (22 000 лв.).

Брутната добавена стойност (БДС) за ЮЗР през 2018 г. е в размер на 46 115 млн. лв., като се наблюдава нарастване в сравнение с 2017 г. (42 494 млн. лв.) в размер на 8,5%.

Таблица № 2: Брутен вътрешен продукт и брутна добавена стойност по икономически сектори и райони с данни за 2018 г.

Статистически райони/Области	БДС по икономически сектори			БДС, млн. лв.	БВП, млн. лв.	БВП на човек от населението, лв.
	Аграрен	Индустрия	Услуги			
Общо за страната	3 698	24 522	66 898	95 119	109 695	15 615
Северозападен район	604	2 425	3 625	6 655	7 674	10 244
Северен централен район	584	2 464	4 246	7 295	8 412	10 654
Североизточен район	609	2 735	6 755	10 100	11 647	12 506
Югоизточен район	553	4 714	6 218	11 485	13 245	12 787
Южен централен район	791	4 736	7 943	13 471	15 535	10 988
Югозападен район	556	7 447	38 112	46 115	53 181	25 261
Благоевград	222	691	1 675	2 588	2 984	9 736
Кюстендил	78	338	550	967	1 115	9 285
Перник	48	350	568	966	1 113	9 153
София	144	1 732	1 250	3 126	3 605	15 654
София (столица)	64	4 336	34 068	38 469	44 364	33 437

Източник: НСИ

Структурата на БДС в района се характеризира със силен превес на сектора на услугите и нисък дял на аграрния сектор. По отношение на приноса на ЮЗР в секторната БДС на национално равнище през 2018 г. в най-големия сектор – на услугите ЮЗР създава 56,97% от БДС на страната. По-равномерно е регионалното разпределение на БДС в индустрията, където ЮЗР има дял от 30,36%. Най-равномерно разпределение и най-ниска концентрация има в аграрния сектор с дял на ЮЗР в него от 15,03%.

Съгласно актуалната статистическа информация към 2018 г., **преките чуждестранни инвестиции (ПЧИ)** в нефинансови предприятия на национално ниво са в размер на 24 919 589,30 хил. евро, като за ЮЗР същите са в размер на 14 562 477,30 хил. евро или 71,12% от стойността за страната. В сравнение с 2017 г. ПЧИ в ЮЗР се увеличават с 66 320,70 хил. евро, като се бележи ръст от 0,45%. Водеща област в района по привличане на ПЧИ е област София (столица). На вътрешно регионално ниво в ЮЗР намаления на ПЧИ се наблюдава в областите Перник и София съответно с 2,48% и 5,13%.

Общо за страната се регистрира увеличение на ПЧИ през 2018 г. спрямо предходната 2017 г. с 1,78%. Единствен СЗР бележи спад в ПЧИ през 2018 г. с 19,36%.

1.2. Демографско състояние и тенденции

Задълбочаването на демографските проблеми и диспропорциите в териториалното разпределение на населението в района, характерно за последните няколко години, продължава и през 2019 г. Демографските процеси в страната продължават да бъдат силно негативни. През 2018 г. населението на над 65 години е вече точно 1/3 от лицата в трудоспособна възраст (между 15 и 64 години), като възрастните (над 65-годишна възраст) варират от 25% от работоспособното население в столицата София до 50% във Видин. Независимо от това показателите за социално и демографско развитие в ЮЗР са значително по-благоприятни в сравнение с тези при останалите райони основно поради по-големите възможности за реализация в София (столица), което привлича голяма част от младото население от другите части на страната.

По данни на НСИ към 31.12.2019 г. **населението на Република България** е разпределено по райони, както следва:

Таблица № 3: Население по статистически райони и пол към 31.12.2019 г.

Статистически райони	Общо		
	всичко	мъже	жени
Общо за страната	6 951 482	3 369 646	3 581 836
Северозападен район	728 157	355 111	373 046
Северен централен район	773 450	375 475	397 975
Североизточен район	924 870	450 176	474 694
Югоизточен район	1 024 115	496 231	527 884
Югозападен район	2 094 260	1 010 799	1 083 461
Южен централен район	1 406 630	681 854	724 776

Източник: НСИ

Данните показват, че населението на ЮЗР към 31.12.2019 г. е 2 094 260 души, което представлява 30,12% от населението на страната. Сравнителният анализ с 2018 г. показва намаляване на населението за района с 7 945 души или намаление с 0,37%.

Таблица № 4: Население по области от ЮЗР и пол към 31.12.2019 г.

Области от ЮЗР	Общо		
	всичко	мъже	жени
Благоевград	302 694	147 231	155 463
Кюстендил	116 915	56 922	59 993
Перник	119 190	57 932	61 258
София (столица)	1 328 790	637 465	691 325
София	226 671	111 249	115 422

Източник: НСИ

Данните от НСИ към 31.12.2019 г. показват, че 57,6% от населението на ЮЗР е концентрирано в София (столица), като в сравнение с 2018 г. населението в тази област се увеличава с 670 души, но темпът на нарастване е по-малък в сравнение с предходния период. Половината от населението на страната (50,4%) живее в ЮЗР и ЮЦР, а най-малък по брой на населението е СЗР – 728 хил. души, или 10,5% от населението на страната. През 2019 г. и в шестте статистически района населението намалява спрямо 2018 г., като най-голямо е намалението в СЗР – с 1,9%, а най-малко в ЮЗР – с 0,3%

Продължава и процесът на **застаряване на населението**. В края на 2019 г. лицата на 65 и повече навършени години са 1 504 088, или 21,6% от населението на страната. В сравнение с 2018 г. делът на населението в тази възрастова група нараства с 0,3 процентни пункта. В регионален аспект делът на лицата на 65 и повече навършени години е най-висок в областите Видин (29,9%), Габрово (29,1%) и Кюстендил (27,7%). Общо в двадесет области този дял е над средния за страната. Най-нисък е делът на възрастното население в областите София (столица) – 17,7%, и Варна – 19,2%.

Таблица № 5: Население по статистически райони към 31.12.2019 година

Статистически райони	Население към 31.12.2019 - бр.	Население към 31.12.2019 - %	Прираст на населението – бр.	Прираст на населението - %
Северозападен район	728 157	10.5	-14 147	-1.9
Северен централен район	773 450	11.1	-10 718	-1.4
Североизточен район	924 870	13.3	-4 165	-0.4
Югоизточен район	1 024 115	14.7	-7 964	-0.8
Югозападен район	2 094 260	30.1	-7 945	-0.4
Южен централен район	1 406 630	20.2	-3 618	-0.3

Източник: НСИ

Най-малка по население е област Видин, в която живеят 82 835 души, или 1,2% от населението на страната, а най-голяма е област София (столица) – 1 328 790 души (19,1%). Шест са областите с население над 300 хил. души, като в първите три от тях - София (столица), Пловдив и Варна, живее повече от една трета от населението на страната (35,5%).

Статистическата информация показва, че **естественият прираст** за 2019 г. на ЮЗР следва общите за страната негативни тенденции и продължава да е отрицателен със стойност от -9 069 души или -4,3%. Общо за района отрицателната стойност на естествения прираст се запазва в сравнение с 2018 г. На вътрешнорегионално ниво през 2019 г. се запазва тенденцията от последните години на отрицателни стойности на естествения прираст. С най-високи отрицателни стойности в района са областите Перник (-13,1%) и Кюстендил (-13,2%), а най-ниски – в София (столица) с -2,0% и област Благоевград с -4,1%.

Таблица № 6: Естествен прираст на 1 000 души от населението по статистически райони, области и местоживеене

Статистически райони/Области	2018						2019					
	Естествен прираст (брой)			Естествен прираст (‰)			Естествен прираст (брой)			Естествен прираст (‰)		
	общо	град	село	общо	град	село	общо	град	село	общо	град	село
Общо за страната	-45 836	-20 413	-25 423	-6,5	-4,0	-13,5	-46 545	-22 560	-23 985	-6.7	-4.4	-13.1
Северозападен район	-9 463	-3 630	-5 833	-12,4	-7,5	-20,8	-9 304	-3 987	-5 317	-12.6	-8.5	-20.0
Северен централен район	-7 818	-3 714	-4 104	-9,8	-6,9	-15,6	-7 951	-3 997	-3 954	-10.2	-7.7	-15.5
Североизточен район	-5 465	-2 561	-2 904	-5,8	-3,7	-11,6	-5 526	-2 678	-2 848	-5.9	-3.9	-11.5
Югоизточен район	-5 585	-2 500	-3 085	-5,3	-3,3	-10,7	-5 882	-2 958	-2 924	-5.7	-4.0	-10.4
Югозападен район	-8 679	-4 305	-4 374	-4,1	-2,5	-12,9	-9 069	-4 897	-4 172	-4.3	-2.8	-12.7
Благоевград	-1 399	-494	-905	-4,6	-2,7	-7,2	-1 260	-397	-863	-4.1	-2.1	-7.1
Кюстендил	-1 656	-795	-861	-13,5	-9,3	-23,1	-1 563	-731	-832	-13.2	-8.9	-23.4
Перник	-1 523	-852	-671	-12,4	-8,8	-25,7	-1 579	-873	-706	-13.1	-9.2	-28.6
София	-2 321	-817	-1 504	-9,9	-5,8	-16,6	-2 107	-704	-1 403	-9.3	-5.0	-16.0
София (столица)	-1 780	-1 347	-433	-1,3	-1,0	-7,3	-2 560	-2 192	-368	-2.0	-1.7	-6.2
Южен централен район	-8 826	-3 703	-5 123	-6,2	-3,8	-11,1	-8 813	-4 043	-4 770	-6.3	-4.3	-10.4

Източник: НСИ

В периода 2015-2019 г. ЮЗР е с най-нисък коефициент на естествен прираст в сравнение с останалите райони, а СЗР - с най-висок.

Съществено влияние върху броя и структурите на населението в страната оказва и **механичният прираст** (нетното салдо от външната миграция), който също е отрицателен - минус 2 012 души. Намалението на населението в резултат на външната миграция, измерено чрез коефициента на нетна миграция, е -0,3‰. На вътрешно регионално ниво все още се наблюдават значителни дисбаланси като през 2018 г. област Благоевград вече е на челното място по отрицателен механичен прираст на населението, следвана от област Кюстендил. Област София (столица), в сравнение с 2015 г. и 2016 г., бележи спад, но в сравнение с 2017 г. има значително покачване на механичен прираст.

Таблица № 7: Коефициент на механичен прираст на населението (‰)

Области от ЮЗР	2015	2016	2017	2018
Благоевград	-5,3	-4,5	-3,4	-4,5
Кюстендил	-3,2	-7,8	-5,6	-3,8
Перник	-0,1	-1,9	-1,4	-0,7
Софийска	5,5	-2,9	-1,3	-1,1
София (град)	4,2	4,4	2,7	3,9

Източник: НСИ, ИПИ

През 2019 г. общо 97 общини в седем области имат положителен механичен прираст: Кърджали (37,9%), Шумен (6,9%), Пловдив (3,0%), Търговище (2,7%), София (столица) (2,4%), Бургас (2,1%) и Варна (0,7%). С най-голямо намаление на населението в резултат на отрицателния механичен прираст са областите Сливен (-9,9%), Смолян (-8,3%) и Видин (-7,8%). В абсолютен размер София (столица) отново е лидер по механичен прираст – плюс 3 230 души.

Смъртността в страната се запазва на високо ниво и през 2019 г. като **коэффициента на смъртност** за страната достига до 15,5%. Коэффициентът на смъртност отчетен от НСИ в ЮЗР през 2019 г., е 13,7%, което е малко под средната стойност за страната. Наблюдава се увеличаване на стойността на показателя спрямо 2018 г. (13,6%). Районът запазва първо място сред останалите райони от ниво NUTS 2 като след него се нареждат СИР (14,5%) и ЮЦР (15,1%). Във вътрешнорегионален план най-нисък е коэффициентът на смъртност в областите София (столица) - 11,8% и Благоевград - (13,3%), а най-висок в област Кюстендил - 20,6%. Във всички области на ЮЗР се наблюдава влошаване на нивото на смъртност с изключение на област Софийска, където има намаляване с 0,54%.

Общо за ЕС-28 коэффициентът на смъртност през 2018 г. е 10,3%. Равнището на общата смъртност на населението в България е най-високо сред държавите членки. С най-ниска смъртност са Ирландия – 6,4%, Кипър – 6,6%, и Люксембург – 7,1%. Освен в България, значително по-висока от средната за ЕС-28 е стойността на този показател само в Латвия – 15,0%, и Литва – 14,1%. С най-висока смъртност в страната са областите Видин – 22,9%, Монтана – 21,8%, и Ловеч – 20,9%. В седем области смъртността е по-ниска от общата за страната, като най-ниска е в София (столица) – 11,8%.

Коэффициентът на раждаемост отчетен от НСИ в ЮЗР през 2019 г. е 9,4%. Районът се нарежда на второ място по този показател като пред него е само ЮИР с 9,7%. Наблюдава се увеличаване на стойността на показателя спрямо 2018 г. (9,0%) и намаление спрямо 2017 г. (9,5 %). Във вътрешнорегионален план в сравнение с 2018 г. се наблюдава увеличение на стойността на показателя в областите Благоевград - от 8,7% на 9,2%, Кюстендил – от 6,9% на 7,4% и Софийска – от 8,6% на 9,0%, намаление в област Перник – от 7,7% на 3,3%, и запазване на стойността в област София (столица) – 9,8%.

В регионален аспект най-висока е раждаемостта в областите Сливен – 12.4%, и София (столица) – 9.8%. В седемнадесет области раждаемостта е по-ниска от средната за страната, като най-ниски стойности се наблюдават в областите Смолян – 6.2%, и Видин – 6.5%.

Коефициентът на раждаемост общо за ЕС-28 през 2018 г. е 9,7% по данни на Евростат. Най-високо равнище на раждаемост сред европейските страни има Ирландия – 12,5%, следвана от Швеция с 11,4%. С най-нисък коефициент на раждаемост в Европейския съюз е Италия – 7,3%.

1.3. Икономическа активност и производителност на труда

Актуалните статистически данни към 31.12.2019 г. показват, че **заетите лица от населението на възраст 20-64 навършени години** на територията на ЮЗР са 1 046,3 хил. при коефициент на заетост 80,4%. **Коефициентът на икономическа активност населението на 15 и повече навършени години** за ЮЗР е 61,4% при 56,6% за страната. **Коефициентът на заетост на населението на възраст 20-64 навършени години** в ЮЗР надвишава отново средния за страната (75%) с над 5%, като достига стойност 80,4%. Статистическата информация показва, че за 2019 г. отново ЮЗР е с най-висок коефициент на заетост в сравнение с останалите райони на територията на Република България.

Таблица № 8: Заети лица и коефициенти на заетост на населението на възраст 20-64 навършени години през 2019 г.

Статистически райони	Заети лица - хил.			Коефициенти на заетост - %		
	общо	мъже	жени	общо	мъже	жени
Общо	3 121.2	1 664.8	1 456.5	75.0	79.3	70.7
Северозападен район	262.8	142.3	120.4	64.8	68.5	60.9
Северен централен район	340.5	184.1	156.4	74.3	78.4	70.1
Североизточен район	402.5	224.8	177.7	72.6	80.3	64.8
Югоизточен район	446.4	239.9	206.5	74.5	79.5	69.4
Югозападен район	1 046.3	540.0	506.2	80.4	83.0	77.8
Южен централен район	622.8	333.7	289.1	73.9	78.4	69.3

Източник: НСИ

Отчетената стойност за 2019 г. на **коефициентът на безработица на населението на 15 и повече навършени години** в ЮЗР е 2,3% или с 2,6 процентни пункта по-нисък

от средния за страната – 4,2%. Тенденцията стойностите на показателя да намаляват се запазва, като в сравнение с 2018 г. (2,6%) коефициентът намалява с 0,3 процентни пункта. Статистическата информация показва, че за 2019 г. ЮЗР отново е с най-нисък коефициент на безработица в сравнение с останалите райони на територията на Република България.

Таблица № 9: Безработни лица и коефициенти на безработица на населението на 15 и повече навършени години през 2019 г.

Статистически райони	Безработни лица - хил.			Коефициенти на безработица - %
	общо	мъже	жени	общо
Общо	142,8	82,3	60,5	4,2
Северозападен район	33,3	20,3	12,9	10,8
Северен централен район	19,1	11,1	8,0	5,1
Североизточен район	26,3	13,2	13,1	5,9
Югоизточен район	19,1	11,7	7,4	4,0
Югозападен район	24,8	14,4	10,5	2,3
Южен централен район	20,2	11,6	8,6	3,0

Източник: НСИ

1.4. Иновации и технологично развитие, изследвания и развойна дейност

Разходите за научно-изследователска и развойна дейност в ЮЗР през 2018 г. са в размер на 1,14% от БВП като отново област София (столица) е с най-висок дял на вътрешнорегионално ниво – 1,32%, а най-нисък - област Перник 0,08%.

Таблица № 10: Разходи за НИРД по статистически райони от ниво 2 и сектори към 31.12.2018 г. (хил. лв.)

Район, област	Общо	Сектори:			
		предприятия	държавен	висше образование	нетърговски организации
Общо за страната	828 904	596 083	182 841	45 141	4 839
Северозападен район	37 437	30 325	6 892
Северен централен район	26 612	24 328	365	1 919	...
Североизточен район	49 750	30 837	13 697
Югоизточен район	42 137	33 620	4 179

Югозападен район	603 853	424 479	148 320	28 021	3 033
Южен централен район	69 115	52 494	9 388	5 787	1 446

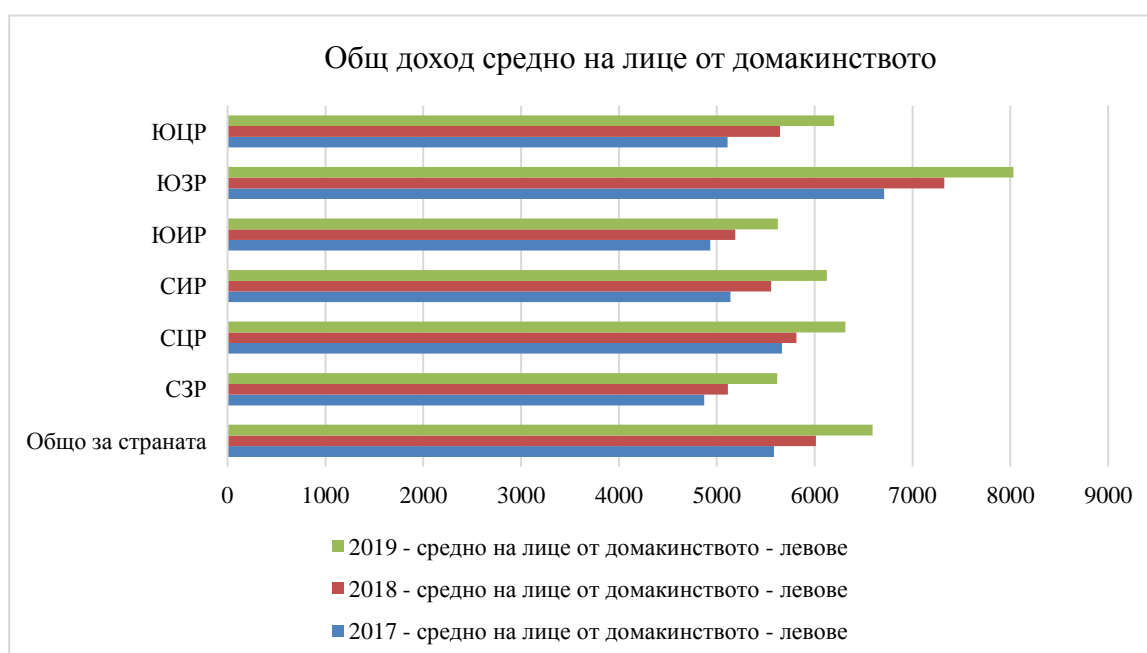
Източник: НСИ

През 2019 г. годишният общ доход средно на лице от домакинство в стараната е 6 592 лв. и нараства с 9.6% спрямо 2018 година. ЮЗР е на първо място сред районите от ниво 2 (NUTS 2) по **общ доход на лице от домакинството** със стойност от 8 033 лв. при средно ниво за страната – 6 592 лв. В сравнение с 2018 г. общият доход на лице от домакинството за ЮЗР бележи ръст в размер на 8,83%. През последните години се наблюдава устойчиво нарастване на доходите на домакинствата в ЮЗР, като за последните 4 години се наблюдава увеличаване с 20,56%.

Таблица № 11: Общ доход на лице от домакинството

Статистически райони	2016	2017	2018	2019
Общо	5 167	5 586	6 013	6 592
Северозападен район	4 626	4 873	5 113	5 616
Северен централен район	4 913	5 665	5 814	6 315
Североизточен район	4 841	5 141	5 555	6 124
Югоизточен район	4 657	4 933	5 189	5 625
Югозападен район	6 381	6 709	7 324	8 033
Южен централен район	4 474	5 109	5 646	6 201

Източник: НСИ

Системата от **образователни институции** в ЮЗР е най-добре развита спрямо останалите райони в страната с оглед националното значение и високата концентрация на учебни заведения в град София. Общият брой на висшите училища в района през учебната 2019/2020 година е 29, от които 25 университети и специализирани висши училища и 4 колежа (броят се запазва в сравнение с предходния отчетен период), като 24 от учебните заведения са концентрирани в столицата. Данните показват, че 54% от висшите училища в страната са концентрирани в ЮЗР в частност над 44% на територията на град София. Общият брой на студентите в ЮЗР е 105 848 бр. или над 48% от студентите на територията на Република България.

Таблица № 12: Висши училища и студенти по райони и области през учебната 2019/2020 година

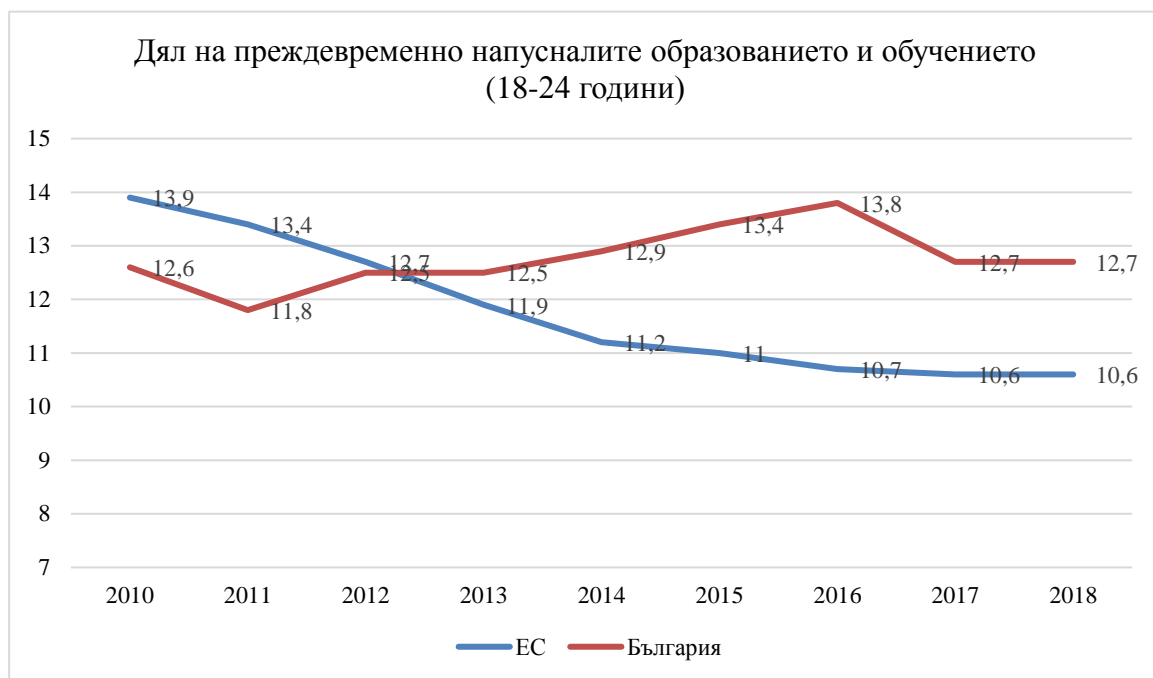
Статистически райони и Области	Висши училища			Студенти			
	Общо	Колежи	Университе-ти и специализирани висши училища	Общо	В университети и специализирани висши училища		
					Професионален бакалавър	Бакалавър	Магистър
Общо	54	4	50	220 168	8 233	139 711	72 224
Северозападен район	1	-	1	5 339	769	2 159	2 411
Северен централен район	5	-	5	26 925	-	20 170	6 755
Североизточен район	7	-	7	31 193	2 063	19 483	9 647
Югоизточен район	3	-	3	13 133	1 389	7 317	4 427
Югозападен район	29	4	25	105 845	3 589	65 108	37 148
Благоевград	3	1	2	8 970	506	6 381	2 083
Перник	1	-	1	62	-	59	3
София	1	-	1	1 874	104	1 392	378
София (столица)	24	3	21	94 939	2 979	57 276	34 684
Южен централен район	9	-	9	37 733	423	25 474	11 836

Източник: НСИ

Броят на общообразователните и специални училища през учебната 2019/2020 година на територията на ЮЗР е 478 или 24% от тези на територията на страната (1 972 училища). В района няма закрити и/или слети училища през учебната година. Броят на училищата за придобиване на II и III степен професионална квалификация през учебната 2019/2020 година на територията на ЮЗР е общо 95. Детските градини през учебната

2019/2020 г. са 459 броя или почти 25% от тези на територията на страната (1 840 детски градини), като са се увеличили с 6 броя в сравнение с учебната 2018/2019 г.

Въпреки предприеманите мерки, България все още не успява да постигне националната цел по стратегията „Европа 2020” за намаляване под 11% на **относителния дял на преждевременно напусналите образование и обучение сред лицата на възраст 18-24 години** до 2020 г.

През 2017 г. за първи път през последните години стойността на показателя за България бележи положително изменение, като намалява на 12,7%, или с 1.4 процентни пункта, в сравнение с 2016 година. За 2018 г. стойността на показателя остава на равнището от 2017 г. - 12,7%, т.е. през 2018 г. не се отбелязва напредък.

Системата на здравеопазването на ЮЗР е по-добре развита в сравнение с останалите райони на страната. Към 31.12.2019 г. лечебните заведения за болнична помощ са 99 бр. при 101 бр. за 2018 г., лечебните заведения за извънболнична помощ са 701 бр. при 706 бр. за 2018 г., а другите лечебни и здравни заведения са 43 бр. при 45 бр. за 2018 г. Общият брой на лечебните заведения в ЮЗР за 2019 г. е 843 бр. при 2 564 бр. за страната или 32,88%. По данни на НСИ през 2019 г. осигуреността на населението в района с лекари се подобрява - 224 души на 1 лекар и 815 души на 1 лекар по дентална медицина. Като цяло недостиг на здравни услуги и недостатъчно добра организация на медицинската помощ има в периферните и отдалечените населени места в района.

1.5. Транспортна инфраструктура и достъпност

Пътна мрежа

ЮЗР, сравнен с останалите райони от ниво 2 (NUTS 2), е на трето място по дължина на пътната мрежа в страната през 2019 г., след СЗР и ЮЦР, с обща дължина на Републиканската пътна мрежа (РПМ) от 3422 км. РПМ на ЮЗР включва 262 км. автомагистрала, 536 км. пътища I клас, 623 км. пътища II клас и 2001 км пътища III клас, които съставляват 17,21% от пътищата от РПМ в страната. С най-голяма дължина в района са пътищата от РПМ, функциониращи на територията на област София – 1508 км или 44,07% от РПМ в района. Следва да се отбележи, че на територията на област София (столица) не преминават пътища от РПМ.

Таблица № 13: Дължина и гъстота на Републиканската пътна мрежа 2019 г.

Район, област	Общо (км.)	Автомагистрала (км.)	Първокласни (км.)	Второкласни (км.)	Третокласни пътища и пътни връзки при кръстовища и възли (км.)
Общо за страната	19879	790	2900	4019	12170
Северозападен район	3435	18	399	763	2255
Северен централен район	2962	-	462	636	1864
Североизточен район	2682	95	487	467	1633
Югоизточен район	3303	223	600	746	1734
Югозападен район	3422	262	536	623	2001
Благоевград	716	49	75	152	440
Кюстендил	629	44	85	54	446
Перник	569	32	58	66	413
София	1508	137	318	351	702
Южен централен район	4075	192	416	784	2683

Източник: НСИ

През 2019 г. в ЮЗР са рехабилитирани 41,035 км второкласни пътища при общо за страната 135,93 км и са новоизградени и/или реконструирани АМ или пътища от I клас – 6,45 км при общо за страната – 15,75 км.

Железопътна инфраструктура

ЮЗР е с най-голяма дължина на изградената железопътна мрежа в страната - 864 км, които съставляват 21,43% от жп мрежата на страната. Общата дължина на удвоените главни жп линии е 169 км, съответстващи на 19,56% от всички жп линии в района. Дължината на електрифицираните главни и второстепенни жп линии е 660 км - 76,39%

от общата дължина на жп линиите в района. Най-голяма е дължината на изградената жп мрежата в област Софийска – 295 км, а най-малка в област Перник (115 км) и област Кюстендил (121 км). На територията на област София (столица) са изградени 172 км жп линии.

Таблица № 14: Железопътна мрежа към 31.12.2018 г.

Райони и области	Дължина на жп линиите (км.)	Двойни жп линии (км.)	Електрифицирани жп линии (км.)
Общо за страната	4030	990	2870
Северозападен район	648	192	444
Северен централен район	627	89	436
Североизточен район	484	244	369
Югоизточен район	625	180	558
Югозападен район	864	169	660
Благоевград	161	-	104
Кюстендил	121	-	64
Перник	115	8	84
София	295	105	253
София (столица)	172	56	155
Южен централен район	782	116	403

Източник: НСИ

Територията на района е неравномерно обслужена от железопътния транспорт, като изградената жп мрежа е разположена предимно в северната половина и в югозападната част. Достъпът на населението е относително по-добър поради високата гъстота на жп гарите и спирките.

Въздушен транспорт

ЮЗР е най-добре обслуженият с въздушен транспорт от районите на ниво 2 (NUTS 2) в страната. На територията на ЮЗР се намира най-голямото летище в страната - летище София.

1.6. Развитие на туристическия сектор

През 2019 г. в ЮЗР са функционирали 593 места за настаняване с общо 43 002 броя легла. Общият брой на реализираните нощувки в местата за настаняване за същия период е 4 456 931 и спрямо предходната година нараства със 47 176 броя, или с 1,05%. Пренощуващите лица се увеличават с 3,79% и достигат 2 237 214 души, като от тях

1 126 008 са чужденци или 50,33%. През 2019 г. реализираните приходи от нощувки в сферата на туризма в ЮЗР са 288 445 053 лв. На вътрешнорегионално ниво все още се наблюдават големи дисбаланси в реализираните приходи от нощувки като на последно място е област Перник.

Таблица № 15: Реализираните приходи от нощувки в ЮЗР към 31.12.2019 г.

Статистически район	Приходи от нощувки - левове	
	общо	в т.ч. от чужденци
Югозападен район	288 445 053	191 525 420
Благоевград	75 287 174	38 730 745
Кюстендил	6 340 019	1 135 477
Перник	976 243	279 904
София	38 401 350	17 607 009
София (столица)	167 440 267	133 772 285

Източник: НСИ

2. Промени в политиките за развитие на национално, регионално и местно ниво

Актуалният рамков пакет от нормативни и стратегически планови документи на европейско и национално ниво и през 2019 г. относно кохезионната политика за балансирано и устойчиво развитие на регионите включва:

- ✚ Стратегия „Европа 2020“ за интелигентен, устойчив и приобщаващ растеж е десетгодишна стратегия за растеж в Европейския съюз, която заменя Лисабонската стратегия и е приета от държавите-членки през месец юни 2010 г. Целта на стратегията е да създаде условия за интелигентен, устойчив и приобщаващ растеж в ЕС. В документа се определят конкретни цели, които включват увеличаване на заетостта и разходите за научноизследователска и развойна дейност, овладяване на изменението на климата и устойчивост на енергетиката, обхващане на по-голям брой хора от образователната система и борба с бедността и социалното изключване, които трябва да бъдат постигнати до 2020 г. В стратегическата рамка на РПР на ЮЗР за периода 2014-2020 г. са

отчетени целите на Стратегия „Европа 2020“, които ще се изпълнят чрез помощта от Европейските структурни и инвестиционни фондове (ЕСИФ) на ЕС.

- ✚ **Териториален дневен ред на Европейския съюз 2020** е документ/декларация за политическо съгласие със Стратегия „Европа 2020“, надграждащ я с условията за реализация, като се отчитат териториалните измерения, различните възможности и потенциали на регионите.
- ✚ **Споразумение за партньорство на Република България, очертаващо помощта от Европейските структурни и инвестиционни фондове за периода 2014-2020 г.** е документът, който определя целите и приоритетите на Република България при използване на средствата от ЕСИФ за програмния период 2014-2020 г., като очертава основните инвестиционни сфери и дейностите за постигане на устойчив, приобщаващ и интелигентен растеж. Дейностите, предвидени в него, са основата за ефективното и качествено използване на ЕСИФ. Документът е приет с Решение № 532 на Министерския съвет от 21.07.2014 г.
- ✚ **Национална програма за развитие: България 2020 (НПР БГ2020)** е водещият стратегически и програмен документ, който конкретизира целите на политиките за развитие на страната до 2020 г. НПР БГ2020 е интегриран документ за социалноикономическото развитие на България до 2020 г, показващ връзката между приоритетите на ЕС в контекста на Стратегията „Европа: 2020“ и националните приоритети на България. Основната цел на НПР БГ2020 е постигането на качествен и балансиран дългосрочен икономически растеж. НПР БГ2020 е дългосрочен национален програмен документ за развитието на Република България, който е базата за програмирането на стратегически документи във връзка с изпълнението както на националните политики, така и на политиките на ЕС. Документът е приет с Решение № 1057 на Министерския съвет от 20.12.2012 г. Тригодишният план за действие за изпълнението на НПР БГ2020 в периода 2018-2020 г. е приет с Решение № 767 на Министерския съвет от 12 декември 2017 г. Основната цел на документа е да допринесе за постигането на трите стратегически цели на програмата – повишаване на жизнения стандарт чрез конкурентоспособно образование и обучение, създаване на условия за качествена заетост и социално включване и гарантиране на достъпно и качествено здравеопазване; изграждане на инфраструктури и мрежи, осигуряващи оптимални условия за развитие на икономиката и качествена и здравословна

околна среда за населението; повишаване на конкурентоспособността на икономиката чрез осигуряване на благоприятна бизнес среда, насърчаване на инвестициите, прилагане на иновативни решения и повишаване на ресурсната ефективност.

- ✚ **Националната програма за реформи (НПР) на Република България в изпълнение на Стратегията „Европа 2020“** е основен стратегически документ на национално ниво. Целите на програмата обхващат областите на различни секторни политики и са разработвани в изпълнение на Стратегия „Европа 2020“. Актуализирана е с Решение № 505 на Министерския съвет от 21 август 2019 г. С последната си актуализация Програмата е приведена в съответствие с новите и актуализираните мерки в отговор на Препоръката на Съвета на ЕС от 2019 г.
- ✚ **Национален доклад за 2019 г.** за напредъка на Република България в изпълнението на специфичните препоръки на Съвета на ЕС от 2018 г. и включващ задълбочени прегледи относно предотвратяването и коригирането на макроикономическите дисбаланси.
- ✚ **Националната концепция за пространствено развитие за периода 2013-2025 г.** е стратегически документ, който дава насоките и определя модел за устройството, управлението и опазването на националната територия и акватория, като създава предпоставки за пространствено ориентиране и координиране на секторните политики. Заедно с Националната стратегия за регионално развитие 2012-2022 г. концепцията е основен документ в най-новото ни законодателство, касаещо процеса на стратегическо планиране и дългоочакван инструмент за интегрирано планиране и устойчиво пространствено, икономическо и социално развитие.– Понастоящем НКПР 2013-2025 г. се актуализира от Националния център за териториално развитие (НЦТР). След изтичане на срока за действие на действащата НКПР (за периода след 2025 г.) ще се разработи нова Национална концепция за регионално и пространствено развитие в качеството ѝ на национален документ за регионално и пространствено развитие, който определя дългосрочните перспективи, цели и приоритети на държавната политика за балансирано и устойчиво развитие на националната територия.
- ✚ **Националната стратегия за регионално развитие на Република България за периода 2012-2022 г.** е основният документ, който определя стратегическата

рамка на държавната политика за постигане на балансирано и устойчиво развитие на районите на страната и за преодоляване на вътрешнорегионалните и междурегионалните различия/неравенства в контекста на общоевропейската политика за сближаване и постигане на интелигентен, устойчив и приобщаващ растеж. Документът играе важна роля за постигане на съответствие и взаимно допълване между целите и приоритетите на политиката за регионално развитие и секторните политики и стратегии, които спомагат за балансирано развитие на районите. Документът е приет с Решение № 696 на Министерския съвет от 24.08.2012 г. Междинният доклад за изпълнение Националната стратегия за регионално развитие на Република България за периода 2012 – 2022 г. е одобрен с Решение № 425 на Министерския съвет от 19 юли 2019 г.

- ✚ **Закон за изменение и допълнение на Закона за регионалното развитие** (изм. и доп. ДВ. бр. 21 от 13 март 2020 г.). Направените изменения и допълнения на Закона за регионалното развитие осигуряват засилване ролята на териториалното измерение на секторните политики, подобряване на междусекторната координация, възможност за ефективно прилагане на интегрирани териториални инвестиции и ефективното и ефикасното прилагане на законодателството за регионалното развитие в неговата цялост.

Важни стратегически документи на регионално ниво, имащи отношение към формирането на политиката за развитие на ЮЗР през 2019 г. са:

- ✚ **Регионален план за развитие на Югозападен район 2014-2020** - приет с Решение № 457 на Министерския съвет от 01.08.2013 г. и **Доклад за резултатите от междинната оценка за изпълнението на Регионалния план за развитие 2014-2020 г. на Югозападен район** е приет с Решение № 781 на Министерския съвет от 1 ноември 2018 г.
- ✚ **Конвергентна програма на Република България (2017-2020 г.)**, приета с Решение № 284 на Министерския съвет от 19.05.2017 г., очертава основните политики за поддържане на макроикономическа и фискална стабилност на страната с цел създаване на условия за икономически растеж. Конвергентната програма обхваща периода 2017-2020 г. и се състои от седем части. Първата част съдържа общата рамка на правителствените икономически политики и цели. Във втората част е анализирано икономическото развитие на страната по отношение

на ключовите макроикономически показатели, като е представена и прогноза за тяхното развитие в средносрочен план. Третата част представлява описание на стратегическите цели на фискалната политика по отношение на бюджетния баланс и правителствения дълг. Тук са изложени текущото състояние на бюджета и очакваното развитие през референтния период с акцент върху структурния баланс. Очертани са основните насоки за развитие на дълговата позиция през програмния период. Представени са също така основните акценти на политиките и конкретните мерки за прилагането им, както и оценка за очаквания количествен ефект от изпълнението им. В четвъртата част е направен анализ на чувствителността на прогнозните параметри, като е разработен алтернативен сценарий за икономическо развитие на страната в средносрочен план. Засегнат е и ефектът от реализирането на алтернативните сценарии върху бюджетните параметри. Представени са също ефектите върху държавния дълг от промени в допусканията по основния макроикономически сценарий. Част пета е посветена на устойчивостта на публичните финанси. Основният фокус е върху дългосрочната бюджетна перспектива с оглед на ефектите от застаряването на населението. Шестата част разглежда качеството на публичните финанси. Тук са представени стратегията на правителствената политика в тази област, съставът на разходите, както и структурата и ефективността на приходните системи. Седмата част прави преглед на институционалните характеристики на публичните финанси в България – бюджетни процедури и национални фискални правила. В тази част на програмата се акцентира и върху ключовите законодателни промени, свързани с публичните финанси.

- ✚ **Закон за управление на средствата от Европейските структурни и инвестиционни фондове (ЗУСЕСИФ)**, който определя националната институционална рамка за управлението на средствата от ЕСИФ; реда за предоставяне на финансова подкрепа чрез безвъзмездна финансова помощ; специални правила за определяне на изпълнител от бенефициент на безвъзмездна финансова помощ; правилата за верифициране и сертифициране на допустимите разходи и за извършване на плащанията и на финансовите корекции. Законът регламентира органите и структурите за управление на средствата от ЕСИФ, както и техните функции; структурата и дейността на Комитетите за наблюдение и партньорство; същността на Информационната система за управление и

наблюдение на средствата от Европейските структурни и инвестиционни фондове; механизъм на предоставяне на безвъзмездна финансова помощ; правила за финансово управление и контрол.

- ✚ **Закон за устройство на територията**, който урежда обществените отношения, свързани с устройството на територията, инвестиционното проектиране и строителството в Република България, и определя ограниченията върху собствеността за устройствени цели.

Основни подзаконов документи в областта на управление на средствата от Европейските структурни и инвестиционни фондове са:

- ✚ Постановление № 189 от 28 юли 2016 г. за определяне на национални правила за допустимост на разходите по програмите, съфинансирани от европейските структурни и инвестиционни фондове, за програмен период 2014-2020 г.
- ✚ Постановление № 162 от 5 юли 2016 г. за определяне на детайлни правила за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ по програмите, финансирани от европейските структурни и инвестиционни фондове за периода 2014-2020 г.
- ✚ Постановление № 161 от 4 юли 2016 г. за определяне на правила за координация между управляващите органи на програмите и местните инициативни групи, и местните инициативни рибарски групи във връзка с изпълнението на подхода „водено от общностите местно развитие“ за периода 2014-2020 г.
- ✚ Постановление № 160 от 1 юли 2016 г. за определяне правилата за разглеждане и оценяване на оферти и сключването на договорите в процедурата за избор с публична покана от бенефициенти на безвъзмездна финансова помощ от европейските структурни и инвестиционни фондове.
- ✚ Постановление № 79 от 10 април 2014 г. за създаване на комитети за наблюдение на споразумението за партньорство на република България и на програмите, съфинансирани от есиф, за програмен период 2014-2020 г. (загл. Изм. - дв, бр. 46 от 2016 г., в сила от 17.06.2016 г.).
- ✚ Наредба № 4 от 22 юли 2016 г. за определяне на реда за съгласуване на проектите на документи по чл. 26, ал. 1 от Закона за управление на средствата от европейските структурни и инвестиционни фондове.
- ✚ Наредба № н-3 от 8 юли 2016 г. за определяне на правилата за плащания, за верификация и сертификация на разходите, за възстановяване и отписване на

неправомерни разходи и за осчетоводяване, както и сроковете и правилата за приключване на счетоводната година по оперативните програми и програмите за европейско териториално сътрудничество.

ПОСТИГНАТ НАПРЕДЪК ПО ИЗПЪЛНЕНИЕ НА ЦЕЛИТЕ И ПРИОРИТЕТИТЕ НА РЕГИОНАЛНИЯ ПЛАН ЗА РАЗВИТИЕ НА ЮГОЗАПАДЕН РАЙОН 2014-2020 Г.

ГЛАВНА СТРАТЕГИЧЕСКА ЦЕЛ:

Устойчив икономически растеж чрез конкурентоспособност, инвестиционна атрактивност, подобрена жизнена среда и укрепен човешки ресурс при съхранено природно и културно наследство

ПРИОРИТЕТ 1.
Повишаване конкурентоспособността на регионалната икономика

ПРИОРИТЕТ 2.
Развитие на техническата инфраструктура

ПРИОРИТЕТ 3.
Опазване и подобряване на околната среда

ПРИОРИТЕТ 4.
Повишаване конкурентоспособността на човешките ресурси и подобряване качествата на урбанизираната среда

ПРИОРИТЕТ 5.
Укрепване на административния капацитет и развитие на сътрудничеството

РПР на ЮЗР 2014-2020 г. съответства на основните приоритети за регионално развитие на Европейския съюз, на утвърдените оперативни програми за страната за програмен период 2014-2020 г. и приоритетите на Националната стратегия за регионално развитие 2012-2022 г. Планът отчита целите и приоритетите на ключовите документи на ЕС, а именно Стратегия „Европа 2020“ за интелигентен, устойчив и приобщаващ растеж и Териториален дневен ред на Европейския съюз 2020, както и на съответстващите им документи на национално ниво - Национална програма за развитие: България 2020 и Националната програма за реформи (НПР) на Република България в изпълнение на Стратегията „Европа 2020“. При разработване на РПР на ЮЗР са взети предвид и посоките на интервенции на Европейските структурни и инвестиционни фондове. Регионалният план обхваща най-значимото за района, а в стратегическите документи за развитие на областно и общинско ниво се отразява детайлно спецификата в съответствие с основната линия на развитие на района. Приоритетите на плана и специфичните цели към всеки един от тях взаимодействат на всички нива, като се търси постигането на синергетичен ефект в резултат на взаимодействието на основните фактори на регионалното развитие – икономика, социално състояние, инфраструктура и екология, които да спомогнат за постигането на балансираното и устойчиво развитие на ЮЗР. При определянето на целите и приоритетите за развитие на района е използван принципа на съответствие със специфичните проблеми и нужди, като е поставен акцент върху неговия специфичен местен потенциал за развитие.

В съответствие с нормативната уредба в областта на регионалното развитие индикаторите за наблюдение на РПР на ЮЗР отчитат степента на постигане на целите и приоритетите за развитие, въз основа на данните за физическото и финансовото им изпълнение. Те са основна част от системата за наблюдение на изпълнението на плана, която съгласно Закона за регионалното развитие обхваща още източниците, начините и периодичността за събиране, обработка и анализиране на информация; органите за наблюдение, организацията и методите на тяхната работа, системата на докладване и осигуряване на информация и публичност.

Системата за наблюдение на РПР на ЮЗР включва няколко групи **количествени индикатори**, както следва:

- ❖ Синтезиран пакет от основни макроикономически индикатори.
- ❖ Индикатори във връзка със Стратегия „Европа 2020“.
- ❖ Глобални екологични индикатори.
- ❖ Ключови индикатори по приоритети на РПР на ЮЗР.

За посочените групи индикатори са посочени изходни, междинни и целеви стойности, чрез които ще се наблюдава и измерва постигането на целите на плана.

1. Анализ на основните макроикономически индикатори

№	ИНДИКАТОРИ	Планови стойности			Постигнати стойности/година на отчитане					Периодичност на събиране на информация	Източник
		Ключови показатели	Изходни	Междинни	Целеви	2015	2016	2017	2018		
1	БВП на човек от населението – лв.	16 087 (2010 г.)	18 000	22 000	20 268	21 572	23 295	25 261	-	Ежегодно	НСИ
2	Дял на БВП на човек от населението от средната стойност на ЕС 27 - %	75 (2009 г.)	80	90	76	-	40	42	-	Ежегодно	Евростат
3	Коефициент на безработица на населението на 15 и повече навършени години - %	7,3 (2011 г.)	6,5	5	6,7	5,5	3,3	2,7	2,3	Ежегодно	НСИ
4	Коефициент на икономическа активност на населението на 15 и повече навършени години - %	56,8 (2011 г.)	59	64	58,4	58	59,5	60,3	-	Ежегодно	НСИ
5	Общ доход на лице от домакинство - лв.	4 173 (2010 г.)	4 900	5 800	6 134	6 381	6 709	7 324	8 033	Ежегодно	НСИ

1. БВП на човек от населението – лв.

Статистическата информация показва устойчиво повишаване на БВП на човек на населението в периода 2015-2018 г. Данните показват, че към 2018 г. целевата стойност на индикатора за ЮЗР е преизпълнена с 3 261 лв. или преизпълнение на заложената

целева стойност на индикатора (22 000 лв.) с 12,9%. На областно ниво за 2018 г. най-голяма е отчетената стойност на показателя в област София (столица) от 33 437 лв., а най-ниска - в област Перник - 9 153 лв.

2. Дял на БВП на човек от населението от средната стойност на ЕС-27 - %

По данни на Евростат индикаторът в ЮЗР, спрямо средната стойност за ЕС 27 за 2018 г., измерен като стандарт на покупателна способност (СПС), е 83%. Отчетено е увлечение с 4% спрямо 2017 г., когато стойността е била 79%. По този показател районът запазва първото място е България.

Таблица № 16: Регионален БВП в Европейския съюз

Статистически район	2018					
	БВП – млн. евро	дял в ЕС-27/национален БВП - %	БВП на човек от населението - евро	БВП на човек от населението - СПС	БВП на човек от населението - евро, ЕС-27 = 100	БВП на човек от население то в СПС, ЕС-27 = 100
ЕС-27	13 483 857					
България	56 087	0,4	8 000	15 400	26	51
Северозападен	3 924	7	5 200	10 100	17	34
Северен централен	4 301	7,7	5 400	10 500	18	35
Североизточен	5 955	10,6	6 400	12 400	21	41
Югоизточен	6 772	12,1	6 500	12 600	22	42
Югозападен	27 192	48,5	12 900	25 000	43	83
Южен централен	7 943	14,2	5 600	10 900	19	36

Източник: Евростат

През 2018 г. регионалният БВП на човек от населението, изразен в стандарти на покупателната способност, варира от 34% в СЗР в България, до 626% във Вътрешен Лондон-Запад в Обединеното кралство. Регионите с най-ниско икономическо равнище сравнение със Северозападен район в България са Майот (30%) във Франция, Североизточен (42%) в Румъния и Източна Македония, Тракия (48%) в Гърция.

3. Коефициент на безработица на населението на 15 и повече навършени години - %

Индикаторът за 2019 г. в ЮЗР е 2,3% и намалява спрямо 2018 г. (2,6%) и 4,4 процентни пункта спрямо 2015 г. (6,7%). Тенденцията за намаляване на показателя се

запазва и през 2019 г. не само на регионално, но и на национално ниво – от 9,2% през 2015 г. до 4,2% през 2019 г.

Таблица № 17: Коефициент на безработица на населението на 15 и повече навършени години, %

Статистически район	2018			2019		
	общо	мъже	жени	общо	мъже	жени
Югозападен район	2,7	2,9	2,4	2,3	2,5	2,0
Благоевград	4,2	3,9	4,4	4,8	5,2	4,3
Кюстендил	2,6	3,9	1,3	3,6	3,8	3,4
Перник	8,5	9,8	7,1	7,5	7,8	7,0
София	0,4	0,4	0,4	0,7	0,7	0,7
София (столица)	1,6	1,9	1,4	2,1	2,3	1,8

Източник: НСИ

На областно ниво за 2019 г. спрямо 2018 г. се отчита намаление на коефициента в областите Благоевград, Кюстендил, София и София (столица), а в област Перник - увеличение на коефициента с 13,33% в сравнение с 2018 г. (7,5%).

4. Коефициент на икономическа активност на населението на 15 и повече навършени години - %

Коефициентът на икономическа активност на населението на 15 и повече навършени години за 2019 г. на ЮЗР е 61,4% като нараства с 1,1 процентни пункта спрямо 2018 г. (60,3%) и с 3 процентни пункта спрямо 2015 г. (58,4%).

Таблица № 18: Коефициент на икономическа активност на населението на 15 и повече навършени години, %

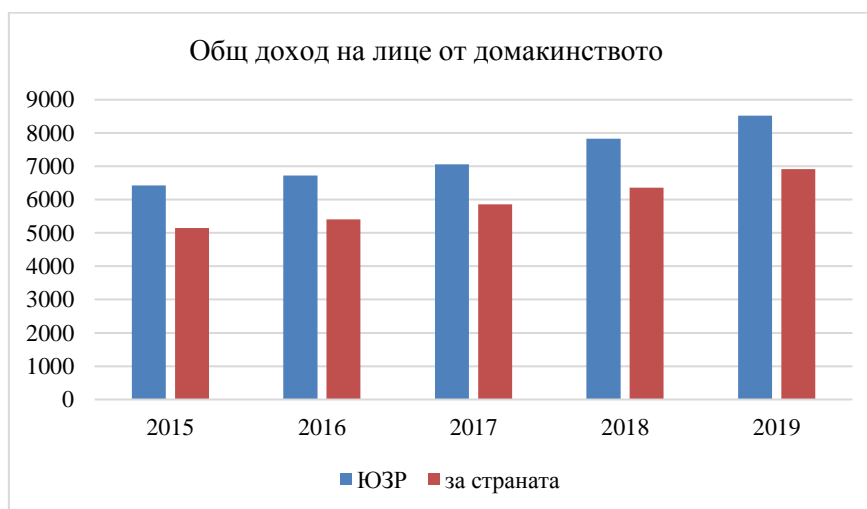
Статистически район	2018			2019		
	Общо	мъже	жени	Общо	мъже	жени
Югозападен район	60,3	65,5	55,6	61,4	66,9	56,4
Благоевград	59,0	64,7	53,7	61,9	67,4	56,7
Кюстендил	49,9	52,8	47,2	49,4	54,3	44,9
Перник	53,3	58,6	48,4	57,6	63,9	51,7
София	54,6	62,6	47,0	57,3	65,3	49,7
София (столица)	63,3	68,1	58,9	63,5	68,6	58,9

Източник: НСИ

На областно ниво се отчита повишение на коефициента във всяка една от областите, като най-висок е процента в област Благоевград – 61,9%, а най-нисък - в област Кюстендил – 49,4%.

5. Общ доход на лице от домакинството – лв.

Общият доход на лице от домакинството за 2019 г. на ЮЗР е 8 033 лв. и нараства с 709 лв. спрямо 2018 г. и 1 899 лв. спрямо 2015 г. Тенденцията за увеличение на показателя се запазва и през 2019 г. не само на регионално, но и на национално ниво, като отчетената през 2019 г. стойност от 8 033 лв. за ЮЗР надвишава с 3 080 лв. средния общ доход за страната (4 953 лв.). Достигнатото ниво на индикаторът значително надхвърля поставената цел за 2020 г. (5 800 лв.) като бележи ръст с 27,79%.

2. Анализ на индикаторите относно стратегия „Европа 2020“

№	ИНДИКАТОРИ	Планови стойности			Постигнати стойности/година на отчетане					Периодичност на събиране на информация	Източник
	ЦЕЛИ НА СТРАТЕГИЯТА „ЕВРОПА 2020“	Изходни	Междинни	Целеви	2015	2016	2017	2018	2019		
1	Коефициент на заетост на населението на възраст 20-64 навършени години - %	71,2 (2011 г.)	74	80	72,2	73,1	76,7	78,3	80,4	Ежегодно	НСИ
	Коефициент на заетост на населението на възраст 55-64 г.	49,2 (2011 г.)	51,5	55	57,4	59,7	62,6	66,1	68,9	Ежегодно	НСИ
2	Инвестиции в научноизследователска и развойна дейност - % от БВП	1,03 (2010 г.)	1,6	2,5	1,74	1,16	1,11	1,14	-	Ежегодно	НСИ
3	Цели „20/20/20“ по отношение на климата/ енергията:										
	съкращаване на емисиите на CO ₂	-	-	20	-	-	-	-	-	Ежегодно	ИАОС
	дял на ВЕИ в брутно крайно потребление на енергия - %	n/a	15,5	18	-	-	-	-	-	Ежегодно	НСИ, АУЕР

	повишаване на енергийната ефективност - %			27	-	-	-	-	-	Ежегодно	НСИ, АУЕР
	намаляване на енергийната интензивност на БВП - %			55	-	-	-	-	-	Ежегодно	НСИ
4	Дял на преждевременно напусналите образователната система (на възраст 18-24 г.) - %	3,6 (2011 г.)	3,55	3,5	-	5,7	4,7	4,7	5,6	Ежегодно	НСИ
	Дял на 30-34 годишните със завършено висше образование - %	41 (2010 г.)	45	50	-	47,2	44,6	47,4	47,3	Ежегодно	НСИ
5	Население в риск от бедност или социално изключване – хил. души	744,6 (2010 г.)	718,5	670,1	-	742,6	709	602,8	590,1	Ежегодно	НСИ

1. Коефициентът на заетост на населението на възраст 20-64 навършени години - %

Отчита се нарастване на стойността на индикатора и през 2019 г. с 2,98 процентни пункта спрямо 2018 г. Тенденцията за увеличение на показателя се запазва и през 2019 г. не само на регионално, но и на национално ниво (75%), като коефициентът за ЮЗР е с 5,4 процентни пункта по-висок от средния за страната. Показателят постига заложената целева стойност за 2020 г.

Стойностите на показателя за групата на възраст 55-64 г. отчитат нарастване през 2019 г. с 2,8 процентни пункта спрямо 2018 г. Тенденцията за увеличение на показателя се запазва и през 2019 г. не само на регионално, но и на национално ниво (64,4%), като коефициентът за ЮЗР е с 4,5 процентни пункта по-висок от средния за страната, като надвишава целевата стойност с 18,9 процентни пункта. Показателят постига заложената целева стойност за 2020 г.

2. Инвестиции в научноизследователска и развойна дейност - % от БВП

През 2018 г. за ЮЗР се отчита увеличение на стойността на индикатора с 0,03 процентни пункта спрямо 2017 г., но е с 0,38 процентни пункта по-висок в сравнение със средния за страната през 2018 г. (0,76%). По този показател ЮЗР все още не достигнал междинната стойност заложена в РПП на ЮЗР.

В абсолютна стойност инвестициите в научноизследователската и развойна дейност в ЮЗР достигат 603 853 хил. лв., което е увеличение с 10,8% в сравнение с 2017 г. когато стойността му е 538 651 хил. лв.

Таблица № 19: Разходи за НИРД по статистически райони и сектори

Статистически райони	Общо (хил. лв.) за 2015 г.	Общо (хил. лв.) за 2016 г.	Общо (хил. лв.) за 2017 г.	Общо (хил. лв.) за 2018 г.	Сектори			
					Предприятия	Държавен	Висше образование	Нетърговски организации
Северозападен	33 265	29 752	31 285	3 743	30 325	6 892	-	-
Северен централен	37 218	30 654	30 226	26 612	24 328	365	1 919	-
Североизточен	35 566	51 545	51 626	49 750	30 837	13 697	-	-
Югоизточен	36 415	33 892	39 094	42 137	33 620	4 179	-	-
Югозападен	642 876	522 683	538 651	603 853	424 479	148 320	28 021	3 033
Южен централен	65 117	65 748	69 352	69 115	52 494	9 388	5 787	1 46

Източник: НСИ

Данните от таблицата показват, че ЮЗР изпреварва всички останали статистически райони на страната, като за 2018 г. разликата със СЗР достига 99,38%.

3. Цели „20/20/20” по отношение на климата/енергията

Следва да бъде взето под внимание, че НСИ, ИАОС и АУЕР не поддържат данни по дефинираните показатели на регионално, областно и местно ниво, а единствено на национално. Следователно обективното проследяване на заложените индикатори по отношение на климата/енергията е невъзможно и ще бъдат представени данни, валидни за територията на цялата страна.

3.1. Скръщаване на емисиите на CO₂

По данни на ИАОС през 2018 г. емисиите на CO₂ са 43 551,60 гигаграма CO₂-екв. и са намалели с 51,4% в сравнение с емисиите през базовата година (1988), съответно са с 8,3% по-ниски спрямо емисиите през предходната година. Емисиите на парникови газове (приравнени към CO₂ еквивалент) на човек от населението за 2018 г. са 8,3 tCO₂-екв.

3.2. Дял на ВЕИ в брутното крайно потребление на енергия - %

По данни на АУЕР и НСИ при индикаторът се наблюдава увеличение и през 2018 г. стойността му възлиза на 20,49% като отчетеният процент през 2015 г. е 18,2%, през 2016 г. е 18,8%, а през 2017 г. е 18,7%. Делът на ВЕИ в брутното крайно потребление на енергия по сектори е както следва: 22,15% в сектор електроенергия; 33,19% в сектор отопление и охлаждане и 8,06% в сектор транспорт.

3.3. Повишаване на енергийната ефективност - %

АУЕР информира, че по данни на годишните отчети за изпълнението на общинските програми за повишаване на енергийната ефективност през 2018 г. общините на ЮЗР са изпълнили общо 356 енергоспестяващи мерки с очаквано общо спестяване на горива и енергия в размер на почти 7,834 GWh.

3.4. Намаляване на енергийната интензивност на БВП - %

Това е основен показател за измерване нивото на енергийна ефективност. По данни на НСИ стойността му за страната през 2018 г. е 0,414 тон нефтен еквивалент (т.н.е.) за 1 000 евро БВП, като се отчита намаление спрямо 2017 г. (0,422 т.н.е.).

4. Дял на преждевременно напусналите образователната система (на възраст 18-24 г.) - %

Предоставената от НСИ информация показва, че отчетеният процент на показателя за 2019 г. за ЮЗР от 5,6% е с 1 процентни пункта по-висок в сравнение с отчетените 4,7% през 2018 г. Средният показател за страната продължава да бъде значително висок и през 2019 г. (13,9%). За страната стойността на показателя за 2019 г. е 13,9%. За сравнение през 2017 г. и 2018 г. стойността на индикаторът е 12,7%. Показателят все още е над заложената целева стойност за 2020 г.

4.1. Дял на 30-34 годишните със завършено висше образование - %

Предоставената от НСИ информация отчита понижението на същия, като отчетеният процент за 2019 г. от 47,3% е с 0,10 процентни пункта по-нисък в сравнение с постигнатите 47,4% през 2018 г. Средният показател за страната продължава да бъде значително по-нисък и през 2019 г. (32,5%), като е с 14,80 процентни пункта по-нисък в сравнение с отчетените стойности за ЮЗР. По този показател ЮЗР все още не е постигнал заложената целева стойност за 2020 г. от 50%.

5. Население в риск от бедност или социално изключване – хил. души

Статистическата информация отчита намаление, като стойността на индикатора за 2019 г. за ЮЗР е 590,1 хил. лица при 602,8 хил. лица през 2018 г. Тенденцията за намаляване на показателя се утвърждава не само на регионално, но и на национално ниво, като отчетената стойност за 2019 г. е 2 278,7 хил. лица при 2 315,2 хил. лица през 2018 г. По този показател ЮЗР е постигнал заложената целева стойност за 2020 г. от 670,1 хил. души още през 2015 г.

3. Анализ на глобалните екологични индикатори

№	ИНДИКАТОРИ	Стойности			Периодичност на събиране на информация	Източник
	Глобални екологични индикатори	Изходни	Междинни	Целеви		
1	Относителен дял на антропогенно натоварените територии (инфраструктура, селища, промишлени обекти) – %	4,54 (2006 г.)	5,00	5,50	Различна	ИАОС /Проект CORINE Landcover ¹ /
2	Съотношение между горските, земеделските и урбанизирани територии - % / % / %	64,48/ 30,53/ 4,54 (2006 г.)	64,48/ 30,07/ 5,00	64,48/ 29,57/ 5,50	Различна	ИАОС /Проект CORINE Landcover/
3	Емисии на парникови газове (приравнени към CO2 еквивалент) на човек от населението - т/ човек/ година	3,419 (2010 г.)	3,000	2,600	Различна	ИАОС /Проект CORINE Landcover/
4	Разходи за дълготрайни материални активи с екологично предназначение – млн. лв	460,9 (2011 г.)	490	550	Ежегодно	НСИ
5	Разходи за дълготрайни материални активи с екологично предназначение на човек от населението – лв.	216,30 (2011 г.)	230	260	Ежегодно	НСИ
6	Дял от територията със силна и много силна податливост на ерозиране – %	5,14 (2006 г.)	5,00	4,85	Различна	ИАОС /Проект CORINE Landcover/
7	Регионален индекс за климатична сигурност – точки	31,89 (2010 г.)	37,89	46,89	Различна	МРРБ

1. Относителен дял на антропогенно натоварените територии (инфраструктура, селища, промишлени обекти) - %

Съгласно предоставена информация от ИАОС за антропогенно натоварените територии са използвани данните от подкласовете: населени места с плътно и свободно застрояване, индустриални и търговски обекти, пътно-транспортната инфраструктура, мини, сметища и строителни обекти. Данните са групирани, посочени като площ и изчислени в проценти от общата площ на територията за ЮЗР.

¹ Проектът CORINE Landcover е част от европейската програма „Координация на информацията за околната среда (CORINE) и цели осигуряване на съвместима географска информация за земното покритие в страните от Европейския съюз – <http://www.eea.europa.eu/publications/COR0-landcover>

За горски територии са използвани данните от подкласовете: широколистни, иглолистни и смесени гори, които са посочени като площ и са изчислени в проценти и отнесени към общата площ на територията на ЮЗР.

За земеделските земи са използвани данните от подкласовете: обработваема земя, трайни насаждения и разнородни земеделски земи, които са посочени като площ и изчислени в проценти и отнесени към общия дял на територията на ЮЗР.

Според географския слой „Корине Земно покритие 2018“ за ЮЗР урбанизираните територии са 4,42%, горските територии са 64,3%, а земеделските територии са 31,9% от площта на ЮЗР.

2. Съотношение между горските, земеделските и урбанизираните територии - %/%/%

ИАОС предоставя наличната към момента информация от „Корине Земно покритие 2018“. На основание данните, които са предоставени към момента, за ЮЗР съотношението е 64,03% / 31,09% / 4,42%. Емисии на парникови газове (приравнени към CO₂ еквивалент) на човек от населението – т/човек/година.

По данни на ИАОС емисиите на парникови газове на човек от населението за 2018 е 8,3 тона CO₂-екв. Следва да бъде взето под внимание, че посочените данни са на национално ниво.

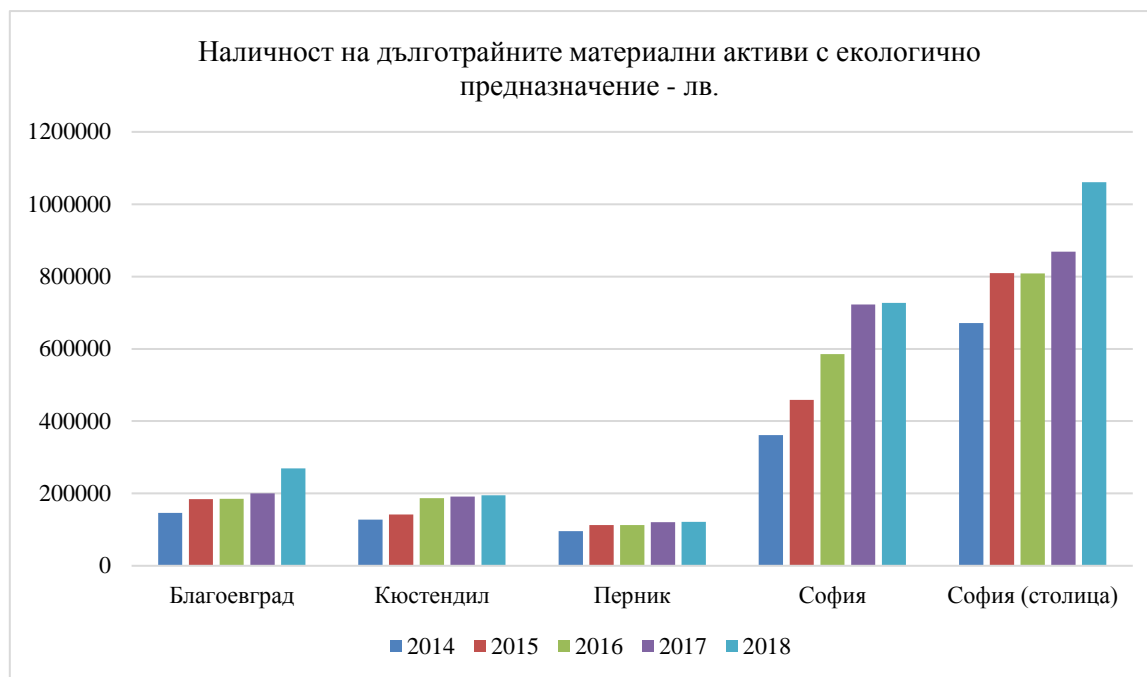
3. Разходи за дълготрайни материални активи с екологично предназначение – млн. лв.

Към края на 2018 г. дълготрайните материални активи с екологична насоченост в ЮЗР са 2 373 636 хил. лв. Спрямо предходната година за района се отбелязва нарастване с 11,37% (с 269 793 хил. лв.). Към края на 2018 г. в ЮЗР се намират 24,95% от дълготрайните материални активи с екологично предназначение в страната. През 2018 г. най-голям дял дълготрайни материални активи с екологично предназначение от общите за района има в област София (столица) – 44,68%, следвана от Софийска област – 30,61%. Останалите 3 области – Перник, Кюстендил и Благоевград, се движат в границите на 5,1% – 11,4%. На областно ниво най-значително нарастване на показателя се регистрира в област София (столица) – с 18,12% и област Благоевград – с 6,51%. По данни на НСИ на национално ниво за 2018 г. разходите за опазване на околната среда са 2 036,89 млн. лв.

4. Разходи за дълготрайни материални активи с екологично предназначение на човек от населението – лв.

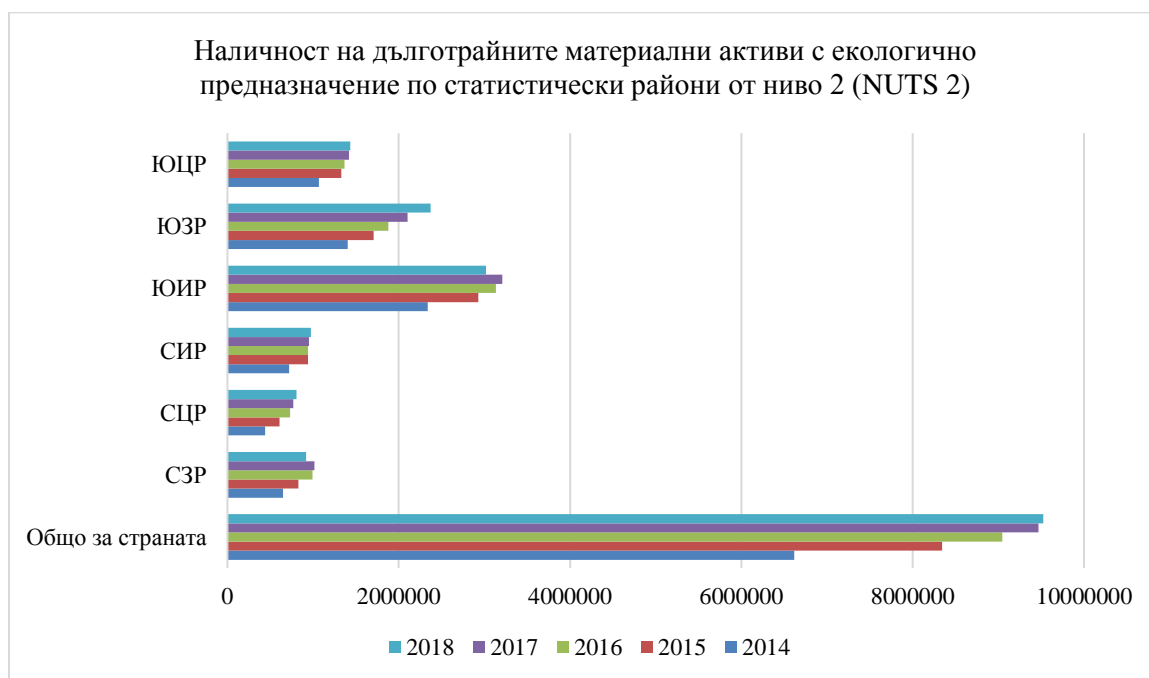
По данни на НСИ на национално ниво за 2018 г. общо разходите за опазване на околната среда на човек от населението са 290 лв.

Наличността на дълготрайните материални активи с екологично предназначение в ЮЗР през 2018 г. нараства до 2 373 636. хил. лв.

На областно ниво през 2018 г. наличността на дълготрайни материални активи с екологично предназначение са в София (столица) – 1 060 655 хил. лв., следвана от област Софийска – 726 778 хил. лв. и област Благоевград – 269 709 хил. лв., а с по-ниски стойности и под средното ниво за района са област Кюстендил – 194 646 хил. лв. и област Перник – 121 848 хил. лв.

Регионалните данни сочат, че в края на 2018 г. най-много налични ДМА с екологично предназначение има в ЮИР на страната (отчетната стойност е 3 019,58 млн. лв.), следван от ЮЗР (2 373,64 млн. лв.), а най-малка наличност е отчетена в СЦР (805,8 млн. лева).

5. Дял от територията със силна и много силна податливост на ерозиране - %

ИАОС предоставя данни към 2018 г., като за по-голяма коректност понятието „податливост на ерозия“ се заменя с „риск от ерозия“, защото податливостта на почвата на ерозиране се определя въз основа на текстурния клас и съдържанието на хумус в повърхностния слой на почвата, а определянето на риска от почвена ерозия става посредством използването на математически изчисления и последващо моделиране. Предоставените данни са получени въз основа на Американския ГИС-модел USLE за изчисляване на риска от ерозия. Информацията е получена въз основа на валидирани и адаптирани за условията на България модели за прогнозиране на факторите и интензитета на водоплощната ерозия. Данните към 2018 г. сочат, че 7,12% от територията на ЮЗР е със силна и много силна податливост на ерозия. Относителният дял на площите със силна податливост на ерозия е 5,08% и със много силна податливост на ерозия от 2,04%.

6. Регионален индекс за климатична сигурност – точки

За измерване и представяне на регионалното състояние, силните и слабите страни на регионите в страната при интегрирането на въпросите, свързани с климатичните промени в процеса на планиране, е създаден Индекс за регионална климатична сигурност (РИКС). Индексът е съставен от следните ключови тематични области: 22 емисии на парникови газове; енергопотребление; възобновяема енергия; политическа рамка; институционален капацитет; социално-политически аспекти; финансови инструменти.

За първите три области се използват количествени показатели, а за останалите четири – качествени. Взети заедно, посочените седем ключови тематични области дават комплексна оценка на регионалната климатична сигурност, а именно – статусът на регионите по отношение на емисиите на парниковите газове и енергопотреблението плюс оценка на способността на регионите да управляват емисиите и потреблението на енергия. Въз основа на експертните оценки (за всяка тематична област се присъждат от 0 до 10 точки, като по-големият брой точки демонстрира постигнат по-голям напредък) е получен следният краен резултат за РИКС за ЮЗР – 31,89 точки – най-висока стойност сред районите от ниво 2 в страната заедно с ЮЦР (30,84). Най-неблагоприятна е ситуацията в ЮИР, което до голяма степен се дължи на много високите стойности на парникови газове по отношение както на населението, така и на формирования в района БВП.

7. Инсталирани мощности за производство на електроенергия от възобновяеми източници – MW

Данните са съгласно „Анализ на изпълнението на общинските краткосрочни и дългосрочни програми за насърчаване използването на енергия от възобновяеми източници и биогорива през 2019 година по региони за икономическо планиране в България“, изготвен от АУЕР.

Осъществени технически мерки за производство на ЕВИ през 2019 г. в област София и София – град:

Вид енергия от ВИ	Вид произведена енергия	Инсталирана мощност	Годишно производство	Инвестиции	Брой мерки
		kW	MWh/год.	хил. лв.	
Слънчева	Топлинна	86	5	102	6
Слънчева	Електрическа	17	28	59	4
Вятърна	Електрическа	2	-	12	1
Сметищен газ	Електрическа	834	247	1 954	1
Биомаса	Топлинна	400	-	31	1
Биомаса	Електрическа	855	2 534	42 000	1
Общо	-	2 194	2 814	44 158	14

През 2019 г. в област София и София - град са осъществени общо 14 броя технически мерки за производство на ЕВИ в следните общини:

- Столична община - 8 бр.;
- Мирково - 2 бр.;

- Драгоман - 2 бр.;
- Пирдоп - 1 бр.;
- Ихтиман - 1 бр.

Осъществени технически мерки за производство на ЕВИ през 2019 г. в област Благоевград:

Вид енергия от ВИ	Вид произведена енергия	Инсталирана мощност	Годишно производство	Инвестиции	Брой мерки
		kW	MWh/год.	хил. лв.	
Слънчева	Топлинна	115	27	16	2
Слънчева	Електрическа	313	378	-	13
Биомаса	Топлинна	373	186	47	2
Общо		801	591	63	17

През 2019 г. в област Благоевград са осъществени общо 17 броя технически мерки за производство на ЕВИ в общини Благоевград, Гърмен и Сандански.

Осъществени технически мерки за производство на ЕВИ през 2019 г. в област Перник

През 2019 г. в област Перник са осъществени 4 броя технически мерки за производство на електрическа енергия от слънчева ЕВИ с обща инсталирана мощност 137 kW и годишно производство 226 MWh/год. в община Радомир.

Осъществени технически мерки за производство на ЕВИ през 2019 г. в област Кюстендил:

През 2019 г. в област Кюстендил няма подадена информация за изпълнени мерки за производство на енергия от възобновяеми източници.

Осъществени технически мерки за производство на ЕВИ през 2019 г. общо за ЮЗР:

Вид енергия от ВИ	Вид произведена енергия	Инсталирана мощност	Годишно производство	Инвестиции	Брой мерки
		kW	MWh/год.	Хил. лв.	
Слънчева	Топлинна	201	32	118	8
Слънчева	Електрическа	467	632	59	21
Вятърна	Електрическа	2	-	12	1
Биомаса	Топлинна	773	186	78	3
Биомаса	Електрическа	855	2 534	42 000	1
Сметищен газ	Електрическа	834	292	1 954	1
Общо		3 132	3 631	44 221	35

В централа „Суходол“ е използван ВИ сметищен газ за производство на електрическа енергия с инсталирана мощност 834 kW.

В БиоЕц „Хан Бограв“ е използван ВИ биомаса за производство на електрическа енергия с инсталирана мощност 855 kW.

В Столична община в 176 ОУ „Св.Св. Кирил и Методий“ е използван ВИ биомаса при монтиране на нов пелетен котел с инсталирана мощност 400 kW.

В община Гърмен, област Благоевград е използван ВИ биомаса за инсталиране на котел на пелети в ЦДГ „Н. Вапцаров“, с. Дебрен и в ОБУ „Хр. Ботев“, с. Долно Дряново с инсталирана мощност съответно 210 kW и 163 kW.

Общата инвестиция за реализацията на технически мерки в ЮЗ РП през 2019 г. възлиза на стойност 44 221 000 лева, като основният източник на финансиране са оперативни програми.

В Столична община са направени най-големите инвестиции: В централа на сметищен газ „Суходол“ - 1 954 440 лв. и в БиоЕЦ на биомаса „Хан Богров“ - 42 000 000 лв.

4. Анализ на ключови индикатори по приоритети на Регионалния план за развитие на Югозападен район

4.1. Приоритет 1. Повишаване конкурентоспособността на регионалната икономика

Включените в приоритета мерки са насочени към постигане на устойчив икономически растеж в района чрез насърчаване развитието на конкурентноспособна икономика и създаване на благоприятни условия за инвестиционна дейност, което има ключова роля за подобряване качеството и стандарта на живот на населението. Акцент е поставен върху иновациите и технологичното обновяване на малките и средни предприятия, върху развитие на туристическия сектор в района. Заложените в Регионалния план за развитие на ЮЗР специфични цели са:

- ❖ Развитие на научно-изследователската и развойна дейност.
- ❖ Технологично обновяване и енергийна ефективност в малките и средни предприятия.
- ❖ Подобряване на бизнес инфраструктурата в индустриалните зони.
- ❖ Оползотворяване на местния туристически потенциал.
- ❖ Развитие на конкурентоспособен аграрен сектор и жизнен селски райони.

Основните индикатори, с които се отчита степента на изпълнение на специфичните цели по Приоритет 1 съгласно РПР на ЮЗР са, както следва:

№	ИНДИКАТОРИ	Стойности			Периодичност на събиране на информацията	Източник
	Специфични индикатори за резултат	Изходни	Междини	Целеви		
1	Модернизирани и технологично обновени предприятия - брой	n/a	300	750	Ежегодно	Областни администрации
2	Нарастване на приходите от дейността на микро, малките и средни предприятия - %	n/a	10	30	Ежегодно	НСИ
3	Относителен дял на заетите лица в микро, малките и средни предприятия спрямо общия брой на заетите лица на възраст 15 и повече години в района - %	13,6 (2011 г.)	16	20	Ежегодно	НСИ
4	Нарастване на преките чуждестранни инвестиции в нефинансовите предприятия - %	n/a	15	40	Ежегодно	НСИ
5	Новоизградени и/или обновени технологични паркове, технологични центрове и бизнесинкубатори – бр.	n/a	4	12	Ежегодно	Областни администрации
6	Новосъздадени кълъстери – бр.	n/a	4	10	Ежегодно	Областни администрации
7	Нарастване на приходите от ношувки в средствата за подслон и местата за настаняване - %	n/a	20	45	Ежегодно	НСИ
8	Новосъздадени и/или маркетингирани туристически продукти и дестинации – бр.	n/a	5	10	Ежегодно	Областни администрации
9	Новосъздадени и/или подобрени туристически атракции – бр.	n/a	10	20	Ежегодно	Областни администрации
10	Нарастване на селскостопанската продукция - %	n/a	5	15	Ежегодно	НСИ
11	Реализирани проекти по Програмата за развитие на селските райони за създаване на стопанства от млади фермери – бр.	n/a	200	500	Ежегодно	Областни администрации
12	Реализирани проекти по ПРСР за модернизирани и реструктурирани на земеделски стопанства – бр.	n/a	300	700	Ежегодно	Областни администрации
13	Реализирани проекти по ПРСР за създаване и подпомагане на микропредприятия – бр.	n/a	50	125	Ежегодно	Областни администрации

1. Модернизирани и технологично обновени предприятия - брой

Предоставената информация от областните администрации показва, че отчетената стойност към 2019 г. за ЮЗР е 13 броя. По Оперативна програма „Иновации и конкурентноспособност“ (ОПИК) през 2019 г. на територията на ЮЗР са приключили 25 договора за обновяване и модернизирани на предприятията на стойност 12 174 489,16 лв. по следните процедури: „Енергийна ефективност за малките и средни предприятия“ и „Подкрепа за внедряване на иновации в предприятията“.

2. Нарастване на приходите от дейността на микро, малките и средни предприятия - %

През 2018 г. предприятията на територията на ЮЗР са 163 399 броя, което е с 3 755 бр. повече в сравнение с 2017 г. и представлява 39,51% от общия брой за страната. Отчетени приходи от дейността на предприятията на територията на ЮЗР (сумарно за предприятията, независимо от броя на заетите лица в тях) през 2018 г. от 113 271,55 млн. лв., което в процентно изражение представлява нарастване от 7,74% спрямо предходната 2017 г. На областно ниво се отчита нарастване на приходите във всички области, като най-висок е процента на изменение в Област София от 12,00 %, а най-нисък – в Област София(столица) от 7,33%. Делът на ЮЗР от общите приходи от дейността на микро, малките и средни предприятия в страната е 50,91%.

Таблица № 20: Нарастване на приходите от дейността на микро, малките и средни предприятия - млн. лв.

Статистически район	2017	2018
Общо за страната	207 635,221	222 497,170
Югозападен район	105 136,791	113 271,551
Благоевград	6 549,026	7 180,64
Кюстендил	1 314,658	1 460,019
Перник	1 607,674	1 798,442
София	3 417,612	3 827,832
София (столица)	92 247,821	99 004,618

Източник: НСИ

Данните показват, че на вътрешнорегионално ниво е налице сериозен дисбаланс в отчетените стойности между отделните области, но като цяло се наблюдава устойчиво нарастване на приходите от дейността на микро, малките и средни предприятия.

3. Относителен дял на заетите лица в микро, малките и средни предприятия спрямо общия брой на заетите лица на възраст 15 и повече години в района - %

Отчетените стойности показват, че относителният дял на заетите лица в микро, малките и средни предприятия в ЮЗР, съотнесен към броя на заетите лица на възраст 15 и повече години в района възлиза на 38,9% за 2018 г., като най-висок е в област София (столица) – 74,8%, а най-нисък е в областите Перник и Кюстендил, съответно 3,2% и 3,5%. Показателят е постигнал заложената целева стойност за 2020 г.

4. Нарастване на преките чуждестранни инвестиции в нефинансовите предприятия - %

Предоставените от НСИ данни към 2018 г. показват, че ПЧИ в нефинансови предприятия на национално ниво са в размер на 24 919 589,30 хил. евро, като за ЮЗР същите са в размер на 14 562 477,30 хил. евро или 58,43%. В сравнение с 2017 г. преките чуждестранни инвестиции се увеличават с 66 302,7 хил. евро, като се бележи ръст от 0,45%.

В рамките на района най-ниска е стойността на инвестициите в област Кюстендил (42 946,4 хил. евро), а най-висока - в област София (столица) – 12 432 130,60 хил. евро. Наблюдава се незначително намаляване на инвестициите в областите София и Перник, и увеличаване в областите Благоевград, Кюстендил и София (столица). Показателят е постигнал заложената целева стойност за 2020 г.

5. Новоизградени и/или обновени технологични паркове, технологични центрове и бизнесинкубатори – бр.

Предоставената информация от областните администрации показва, че отчетената стойност към 2019 г. за ЮЗР е 1 брой в област Благоевград. По данни от ИСУН 2020 по ОПИК към 31.12.2019 г. се изпълнява един проект по процедура „Фаза 2 на проект „Създаване на научно-технологичен парк“ на територията на Столична община на обща стойност 12 273 362,81 лв.

6. Новосъздадени клъстери – бр.

Предоставената информация от областните администрации показва, че отчетената стойност към 2019 г. за ЮЗР е 1 брой в област Благоевград.

7. **Нарастване на приходите от нощувки в средствата за подслон и местата за настаняване - %**

Следва да се отбележи, че значението на туризма за регионалната икономика през последните години нараства. В периода 2012-2016 г. се наблюдава устойчива тенденция на нарастване на приходите от нощувки в ЮЗР, като през 2015 г. и 2016 г. темповете на нарастване са по-високи в сравнение с 2012-2014 г. По данни на НСИ към 2019 г. приходите от нощувки в ЮЗР са в размер на 288,4 млн. лв., а през 2018 г. са 284,4 млн. лв., което показва нарастване на показателя с 1,41%.

Таблица № 21: Приходи от нощувки в места за настаняване – общо, лв.

Статистически район	2016 г.	2017 г.	2018 г.	2019 г.
Общо за страната	1 229 073 306	1 340 897 001	1 455 702 154	1 521 865 800
Югозападен район	226 315 252	254 440 938	284 417 557	288 445 053
Благоевград	62 836 702	63 898 656	70 965 715	75 287 174
Кюстендил	5 120 319	5 671 484	6 485 869	6 340 019
Перник	748 981	861 580	981 539	976 243
София	27 151 601	32 209 581	36 314 201	38 401 350
София (столица)	130 457 649	151 799 637	169 670 233	167 440 267

Източник: НСИ

Тенденцията на нарастване на приходите от нощувки се запазва през 2019 г., както на регионално, така и на национално ниво.

8. **Новосъздадени и/или маркетингани туристически продукти и дестинации – бр.**

Предоставената информация от областните администрации показва, че отчетената стойност към 2019 г. за ЮЗР е 7 броя, от които 5 бр. в област Благоевград, и по 1 брой в областите София (столица) и Кюстендил.

9. **Новосъздадени и/или подобрени туристически атракции – бр.**

Предоставената информация от областните администрации показва, че отчетената стойност към 2019 г. за ЮЗР е 19 броя.

10. Нарастване на селскостопанската продукция - %

Относно отчитането на индикатора следва да бъде взето под внимание, че предоставената от НСИ информация е на национално ниво, като отчетената крайна продукция от селското стопанство за 2019 г. е 8 318 млн.лв. което е с 1,7% по-малко в сравнение с предходната година. За една година цените на селскостопанската продукция обаче отбелязват ръст с 1,6%.

11. Реализирани проекти по Програмата за развитие на селските райони за създаване на стопанства от млади фермери – бр.

Съгласно предоставената информация от областните администрации отчетената стойност към 2019 г. за ЮЗР е 33 броя, от които 14 броя на територията на област Благоевград, 16 броя на територията на област Кюстендил и 3 на територията на област Перник.

12. Реализирани проекти по ПРСР за модернизиране и реструктуриране на земеделски стопанства – бр.

Предоставената информация от областните администрации показва, че отчетената стойност към 2019 г. за ЮЗР е 4 броя на територията на област Кюстендил.

13. Реализирани проекти по ПРСР за създаване и подпомагане на микропредприятия – бр.

Предоставената информация от областните администрации показва, че отчетената стойност към 2019 г. за ЮЗР е 4 броя, от които 2 на територията на област Перник и 2 на територията на област Благоевград.

4.2. Приоритет 2. Развитие на техническата инфраструктура

Включените в приоритета мерки са насочени към рехабилитация и доизграждане на транспортната инфраструктура, инфраструктурата за водоснабдяване и канализация, за твърди битови отпадъци, развитие на информационната и комуникационна инфраструктура, както и на енергийна инфраструктура. Заложените в РПР на ЮЗР специфични цели са:

- ❖ Подобряване на регионалната и местна транспортна инфраструктура.
- ❖ Подобряване на водоснабдителната и канализационната инфраструктура.
- ❖ Усъвършенстване на системата за управление на твърди битови отпадъци.
- ❖ Разширяване на газопреносната мрежа и ползването на възобновяеми източници на енергия.

❖ Развитие на информационно-комуникационните технологии за осигуряване на повсеместен достъп, високо качество и широко ползване.

Основните индикатори, с които се отчита степента на изпълнение на специфичните цели по Приоритет 2 съгласно РПР на ЮЗР са, както следва:

№	ИНДИКАТОРИ	Стойности			Периодичност на събиране на информацията	Източник
		Изходни	Междинни	Целеви		
1	Дължина на новоизградени и/или реконструирани автомагистрала и пътища от I клас – км	n/a	80	160	Ежегодно	АПИ, НСИ
2	Дължина на рехабилитирани/реконструирани пътища от II и III клас - км	n/a	100	250	Ежегодно	Областни администрации
3	Население с подобрен транспортен достъп - %	n/a	15	35	Ежегодно	Областни администрации
4	Дял на домакинствата с широколентов достъп до Интернет - %	54 (2011 г.)	70	85	Ежегодно	НСИ
5	Реализирани проекти по ОПОС и ПРСР за изграждане и реконструкция на ВиК инфраструктура – бр.	n/a	20	40	Ежегодно	Областни администрации
6	Дял на населението, свързано с пречиствателни станции за отпадъчни води - %	74 (2011 г.)	79	85	Ежегодно	НСИ
7	Новоизградени регионални системи за управление на отпадъците – бр.	n/a	3	6	Ежегодно	Областни администрации

1. Дължина на новоизградени и/или реконструирани автомагистрала и пътища от I клас - км

По данни на областните администрации и АПИ през 2019 г. на национално ниво са новоизградени и/или реконструирани автомагистрала 15,75 км, от които в ЮЗР са 6,45 км., пътища от I клас – 43,68 км.

Общо републиканската пътна мрежа на територията на ЮЗР е 3 422 км, от които 262 км – автомагистрала, 536 км – първокласни пътища, 623 км – второкласни пътища и 2 001 км – третокласни пътища, пътни връзки и отбивни площадки. Територията на ЮЗР не е равномерно обслужена от пътища с висок клас. През района преминават изградените участъци от автомагистрала „Струма”, части от автомагистралите „Хемус” и „Тракия”, както и някои първокласни пътища. Най-добре обслужена от пътища от Републиканската пътна мрежа е Софийска област, като това се дължи основно на непосредствената близост до град София и развитието на инфраструктурата от и към столицата. Въпреки доброто пътно покритие на територията на района проблем остава качеството на пътната настилка. Поради особеностите на административно-териториалното разделение на страната, територията на област София (столица) не включва пътища, влизачи в обхвата на републиканската пътна мрежа. Формално погледнато, всички магистрала в страната продължават до границата на самата област.

Към момента с финансиране от Оперативна програма „Транспорт и транспортна инфраструктура“ (ОПТТИ) в процес на изпълнение е проект за изграждане на

Автомагистрала „Струма“ - Лот 3.1, Лот 3.3 и тунел Железница. Проектът обхваща Лот 3.1. и Лот 3.3.:

- Лот 3.1, между Благоевград и Крупник от км 359 до км 366 - от 23 май 2019 г. участъка от км 359+068 до км 365+200 включително ПВ „Благоевград юг“, пътна връзка София – Кулата, пътна връзка Е79 – София и кръгово кръстовище на път Е-79, е пуснат за движение в условие на изпълнение на строително монтажни работи. На 28.06.2019г. е подписан Акт 15 за участъка.
- АМ Струма Лот 3.3, участък Кресна – Сандански от км 397+000 до км 420+624 - Обектът е въведен в експлоатация с Разрешение за ползване № СТ-05-1551/17.12.2018 г., за основното трасе от км 397+000 до км 420+624 = 420+628,478 и с Разрешение за ползване № РП СТ-05-1090/02.09.2019 г. за останалите инженерни мрежи

По отношение на развитието на железопътната инфраструктурата в ЮЗР не се наблюдават съществени изменения. Районът е с най-голяма дължина на изградените жп линии в страната, като по данни на НСИ към 31.12.2019 г. общата дължина на жп линиите в района остава непроменена спрямо периода 2015-2018 г. и е 864 км., от които 169 км. са двойни, а 660 км. са електрифицирани линии. На областно ниво в района най-голяма е дължината на жп линиите в Софийска област 295 км, а най-малка в област Перник 115 км. Територията на ЮЗР е неравномерно обслужена от железопътен транспорт, тъй като изградената жп мрежа е разположена предимно в северната половина и югозападната част.

2. Дължина на рехабилитирани/реконструирани пътища от II и III клас - км

Предоставената информация от областните администрации и АПИ показва, че отчетената стойност към 2019 г. за ЮЗР е 69,87 км.

3. Население с подобрен транспортен достъп - %

Предоставената информация от областните администрации показва, че отчетената стойност към 2019 г. за ЮЗР е както следва – 25% в Кюстендил, 48,83% в Благоевград. За областите Перник, София и Софийска не е отчетена стойност на индикатора.

4. Дял на домакинствата с широколентов достъп до Интернет - %

По данни на НСИ за 2019 г. относителният дял на домакинствата с широколентов достъп до интернет в ЮЗР е 77,8%, като се отчита увеличение от 3,72 процентни пункта в сравнение с 2018 г. На национално ниво все още в известна степен има разделение между градските и селските райони. Докато домакинствата в по-големите градове, както и в по-малките градове имат сравнително висок процент на достъп – 79,6%, достъпът до интернет в селските райони е сравнително по-ограничен (60%). През 2018 г. широколентов достъп до интернет имат 86% от всички домакинства в ЕС-28, което е с 38 процентни пункта спрямо отчетения дял през 2008 г. (48%).

5. Реализирани проекти по ОПОС и ПРСР за изграждане и реконструкция на ВиК инфраструктура – бр.

Съгласно информацията от областните администрации отчетената стойност към 2019 г. за ЮЗР е 3 броя в област Благоевград. Към края на 2019 г., по Оперативна програма „Околна среда“ (ОПОС) на територията на ЮЗР в процес на изпълнение е един проект с бенефициент ВиК Перник. През 2019 г. в ЮЗР по ОПОС се изпълнява и 1 проект за техническа помощ - „Подготовка на регионално прединвестиционно проучване за водоснабдяване и канализация за територията на Столична община“ с бенефициент Столична община. За същия период, по приоритетна ос 1 (ПО 1) на ОПОС, се изпълняват общо 25 проекта за изграждане и реконструкция на ВиК инфраструктура.

На територията на ЮЗР към 31.12.2019 г. е **приключил** един проект по този индикатор – втора фаза на проекта на община Банско за рехабилитация на ВиК мрежата на града с изграждане на ПСОВ. По ПО 1 на ОПОС към края на 2019 г., приключилите проекти за изграждане и реконструкция на ВиК инфраструктура са общо 4 броя.

6. Дял на населението, свързано с пречиствателни станции за отпадъчни води - %

Данните от НСИ към 2018 г. показват, че отчетеният процент за ЮЗР е 78% или с 14,08 процентни пункта по-висок от средния за страната (63,92%). На областно ниво най-висок е дялът на населението в област София (столица) от 96,26%, а най-нисък - в област Благоевград от 32,81%. За сравнение отчетеният процент на индикаторът през 2017 г. е 77,32%, което показва увеличение дялът на населението, свързано с пречиствателни станции за отпадъчни води.

7. Новоизградени регионални системи за управление на отпадъците – бр.

Предоставената информация от областните администрации показва, че отчетената стойност към 2019 г. за ЮЗР е 5 броя, от които 3 бр. в област Благоевград и 2 бр. в област Кюстендил. По ОПОС по ПО 2 „Отпадъци“ към края на 2019 г. на територията на района се изпълняват 12 проекта на обща стойност 288 622 733 евро.

4.3. Приоритет 3. Опазване и подобряване на състоянието на околната среда

Включените в приоритета мерки са насочени към редуциране на замърсителите на въздуха, превенция на природни бедствия, рекултивация на нарушени територии, опазване на биоразнообразието и ценните ландшафти и по-добро управление на горите. Заложените в Регионалния план за развитие на ЮЗР специфични цели са:

- ❖ Редуциране на източниците на замърсяване на въздуха.
- ❖ Подобряване на управлението на риска от природни бедствия, възстановяване на нарушени терени и предпазване от ерозия.
- ❖ Опазване и поддържане на биоразнообразието на защитените територии-
- ❖ Устойчиво стопанисване на горите.

Основните индикатори, с които се отчита степента на изпълнение на специфичните цели по Приоритет 3 съгласно РПП на ЮЗР са, както следва:

№	ИНДИКАТОРИ	Стойности			Периодичност на събиране на информацията	Източник
		Исходни	Междинни	Целеви		
1	Реализирани проекти за предотвратяване и превантивна защита от природни бедствия – бр.	n/a	10	20	Ежегодно	Областни администрации
2	Изградени системи за ранно предупреждение за възникващи опасности от наводнения, пожари, свлачища – бр.	1	2	4	Ежегодно	Областни администрации
3	Реализирани проекти по Програмата за развитие на селските райони за подпомагане състоянието на горите и горскостопанската инфраструктура – бр.	n/a	7	15	Ежегодно	Областни администрации
4	Реализирани проекти по ОПОС за опазване и възстановяване на биоразнообразието – бр.	n/a	7	15	Ежегодно	Областни администрации

1. Реализирани проекти за предотвратяване и превантивна защита от природни бедствия – бр.

Предоставената информация от областните администрации показва, че отчетената стойност към 2019 г. за ЮЗР е 8 броя, разпределени по области, както следва – 3 в област Благоевград, 4 в област Кюстендил и 1 в област Перник.

2. Изградени системи за ранно предупреждение за възникващи опасности от наводнения, пожари, свлачища – бр.

Предоставената информация от областните администрации показва, че отчетената стойност към 2019 г. за ЮЗР е 2 броя, отчетени в областите Благоевград и Перник.

3. Реализирани проекти по Програмата за развитие на селските райони за подпомагане състоянието на горите и горскостопанската инфраструктура – бр.

Предоставената информация от областните администрации показва, че за 2019 г. в ЮЗР не са реализирани такива проекти.

4. Реализирани проекти по ОПОС за опазване и възстановяване на биоразнообразието – бр.

Предоставената информация от областните администрации показва, че за 2019 г. в ЮЗР не са реализирани такива проекти. По ОПОС на територията на ЮЗР към края на 2019 г. по този индикатор, **в процес на изпълнение** са 5 броя проекти в рамките на една и съща процедура - „Подобряване на природозащитното състояние на видове и типове природни местообитания на територията на Натура 2000, попадащи в национални паркове, природни паркове и поддържани резервати“. На национално ниво, проектите в процес на изпълнение по приоритетна ос 3 „Натура 2000 и биоразнообразие“ на ОПОС към 31.12.2019 г., са общо 19 броя.

През 2019 г. на територията на ЮЗР няма **приключили** проекти по ОПОС за опазване и възстановяване на биологичното разнообразие. Единственият приключил проект по ПО 3 на ОПОС, към края на 2019 г., е проектът „Управленски подход за Натура 2000“ с бенефициент дирекция „Национална служба за защита на природата“ в МОСВ.

4.4. Приоритет 4. Повишаване конкурентоспособността на човешките ресурси и подобряване качествата на урбанизираната среда

Приоритетът съдържа комплекс от действия, гарантиращи достъп на всички до качествена урбанизирана среда и социален сервиз, като включените мерки са насочени най-общо към подобряване на качеството на образованието и обучението, подобряване достъпа до заетост и качеството на работните места, намаляване на бедността и насърчаване на социалното включване, модернизация на институциите (в пазара на труда, социалното включване и здравеопазването) и повишаване на капацитета им, благоустрояване и обзавеждане на градска среда включително „достъпна среда”,

внедряване на мерки за енергийна ефективност на жилищни и публични сгради, подобряване на спортна, културна, образователна, здравна и социална инфраструктура, интегриран градски транспорт, балансирано териториално развитие чрез укрепване на мрежата от градове–центрове, подобряване свързаността в района и качеството на селищните среди. Заложените в РПР на ЮЗР специфични цели са:

- ❖ Повишаване конкурентоспособността на човешките ресурси. До 2020 г. делът на висшистите в района да достигне 50% в групата 30-34 г., безработицата да се намали до 5%, заетостта да се увеличи до 80%, а делът на преждевременно напусналите училище да се редуцира до 3,5%.
- ❖ Интегрирано обновяване и развитие на градовете.
- ❖ Селските райони.
- ❖ Балансирано пространствено развитие.

Основните индикатори, с които се отчита степента на изпълнение на специфичните цели по Приоритет 4 съгласно РПР на ЮЗР са, както следва:

№	ИНДИКАТОРИ Специфични индикатори за резултат	Стойности			Периодичност на събиране на информацията	Източник
		Изходни	Междини	Целеви		
1	Рехабилитирани образователни заведения – бр.	n/a	40	100	Ежегодно	Областни администрации
2	Рехабилитирани здравни заведения и заведения за социални услуги	n/a	15	30	Ежегодно	Областни администрации
3	Реконструирани сгради и обекти на културата – бр.	n/a	8	20	Ежегодно	Областни администрации
4	Изградени и реконструирани обекти на инфраструктурата за професионален спорт и спорт в свободното време – бр.	n/a	10	20	Ежегодно	Областни администрации
5	Реализирани проекти за създаване/обновяване на зелени площи в градските райони – бр.	n/a	8	20	Ежегодно	Областни администрации
6	Реализирани проекти за подобряване качеството на средата и живота в селските райони - бр.	n/a	65	150	Ежегодно	Областни администрации
7	Реализирани проекти за развитие на градски транспорт – бр.	n/a	1	3	Ежегодно	Областни администрации
8	Реализирани проекти за подобряване на енергийната ефективност на жилищни и публични сгради – бр.	n/a	40	100	Ежегодно	Областни администрации

1. Рехабилитирани образователни заведения – бр.

Предоставената информация от областните администрации показва, че отчетената стойност към 2019 г. за ЮЗР е 111 броя, от които 68 в област София (столица), 14 в област Перник, 3 в област Кюстендил и 26 в област Благоевград.

2. Рехабилитирани здравни заведения и заведения за социални услуги

Предоставената информация от областните администрации показва, че отчетената стойност към 2019 г. за ЮЗР е 51 броя, от които 31 в област София (столица), 4 в област Перник, 4 в област Кюстендил и 12 в област Благоевград.

3. Реконструирани сгради и обекти на културата – бр.

Предоставената информация от областните администрации показва, че отчетената стойност към 2019 г. за ЮЗР е 18 броя, от които 5 в област София (столица), 6 в област Перник, 1 в област Кюстендил и 6 в област Благоевград.

4. Изградени и реконструирани обекти на инфраструктурата за професионален спорт и спорт в свободното време – бр.

Предоставената информация от областните администрации показва, че отчетената стойност към 2019 г. за ЮЗР е 56, от които 34 в област София (столица), 9 в област Перник, 2 в област Кюстендил и 11 в област Благоевград.

5. Реализирани проекти за създаване/обновяване на зелени площи в градските райони – бр.

Предоставената информация от областните администрации показва, че отчетената стойност към 2019 г. за ЮЗР е 23, от които 5 в област София (столица), 13 в област Перник, 2 в област Кюстендил и 3 в област Благоевград.

6. Реализирани проекти за подобряване качеството на средата и живота в селските райони – бр.

Предоставената информация от областните администрации показва, че отчетената стойност към 2019 г. за ЮЗР е 62, от които 16 в област Перник, 17 в област Кюстендил и 29 в област Благоевград.

7. Реализирани проекти за развитие на градски транспорт – бр.

Предоставената информация от областните администрации показва, че отчетената стойност към 2019 г. за ЮЗР е 5, от които 3 в област София (столица), 1 в област Кюстендил и 1 в област Перник.

8. Реализирани проекти за подобряване на енергийната ефективност на жилищни и публични сгради – бр.

Предоставената информация от областните администрации показва, че отчетената стойност към 2019 г. за ЮЗР е 71, от които 34 в област София (столица), 5 в област Перник, 5 в област Кюстендил и 27 в област Благоевград. По ОПРР 2014-2020 на територията на ЮЗР се реализират проекти за подобряване на енергийната ефективност на жилищни и публични сгради по 42 ДБФП, от които са приключили 17 проекта.

Изпълнението на мерките по приоритета допринася за осъществяване на социално включване и интеграция, подобряване на жизнения стандарт на хора в неравностойно и уязвимо положение и социално слаби, подобряване качеството на образованието и обучението, подобряване на здравното обслужване и общо подобряване на качеството на живот.

4.5. Приоритет 5. Укрепване на административния капацитет и развитие на сътрудничеството

Приоритетът е насочен към подобряване на координацията и капацитета на администрациите, както и пространственото сближаване с европейските региони чрез трансгранично, междурегионално и транснационално сътрудничество. Заложени са мерки за подобряване на ефективността на институциите в регионалното развитие в три направления: подобряване на институционалната координация в стратегическото планиране на регионалното развитие; подобряване на административните услуги за регионално развитие; развитие на междуобщинските партньорства като ефективна форма за регионално развитие и повишаване на капацитета за подготовка и управление на проекти. Заложените в РПР на ЮЗР специфични цели са:

- ❖ Подобряване на координацията между администрациите в стратегическото планиране на регионалното развитие.
- ❖ Подобряване на административните услуги за регионално развитие.
- ❖ Развитие на междуобщинските партньорства и партньорства между публичния, частния и неправителствения сектор за регионално развитие и повишаване на капацитета за подготовка и управление на проекти.
- ❖ Териториално сближаване чрез трансгранично, междурегионално и транснационално сътрудничество.

Основните индикатори, с които се отчита степента на изпълнение на специфичните цели по Приоритет 5 съгласно РПР на ЮЗР са, както следва:

№	ИНДИКАТОРИ	Стойности			Периодичност на събиране на информацията	Източник
		Изходни	Междинни	Целеви		
	Специфични индикатори за резултат					
1	Реализирани проекти по Оперативните програми, съфинансирани от Структурните и Кохезионния фонд на ЕС – бр.	n/a	800	2500	Ежегодно	Областни администрации ИСУН
2	Реализирани проекти по програмите за трансгранично сътрудничество – бр.	n/a	60	150	Ежегодно	Областни администрации
3	Служителите, преминали обучение за развитие на уменията за управление на проекти, финансов контрол и прилагане на интегрирани системи за развитие – бр.	73 (2010 г.)	83	95	Ежегодно	Областни администрации
4	Новосъздадени ПЧП – бр.	n/a	10	25	Ежегодно	Областни администрации
5	Реализирани проекти за осигуряване на административното обслужване на гражданите и бизнеса по електронен път – бр.	n/a	10	25	Ежегодно	Областни администрации

1. Реализирани проекти по Оперативните програми, съфинансирани от Структурните и Кохезионния фонд на ЕС – бр.

Съгласно предоставени данни от оперативните програми и направена справка в системата ИСУН 2020 данните показват, че към месец декември 2019 г. общият брой на приключените проекти на територията на ЮЗР е 1 170 броя на обща стойност 422 960 781,60 лв.

Таблица № 22. Приключени проекти по оперативните програми (програмен период 2014-2020) на територията на ЮЗР за периода 2014-2019 г. съгласно ИСУН 2020

Оперативна програма	Области									
	Благоевград		Кюстендил		Перник		Софийска		София (столица)	
	Брой договори	стойност в лв.	Брой договори	стойност в лв.	Брой договори	стойност в лв.	Брой договори	стойност в лв.	Брой договори	стойност в лв.
ОПИК	26	10 678 182,95	20	9 031 244,78	11	5 326 161,6	7	3 202 974,66	279	88 276 998,92
ОПДУ	1	239 618,98	2	361 492,24	0	0	0	0	23	22 911 360,54
ОПОС	2	27 070 277,35	0	0	1	68 524,82	0	0	1	43 440 136,55
ОПРР	21	33 448 963,09	7	235 02 643,19	2	4 089 567,04	0	0	5	8 818 051,44
ОПРЧР	108	22 589 173,21	30	7 568 622,52	30	6 903 663,23	57	14 774 075,89	483	75 196 694,94
ОПХОМП	9	791 675,24	4	245 250,23	3	394 134,57	11	963 086,57	2	306 643,10
ОПНОИР	5	926 201,65	1	95 829,02	3	495 097,31	6	1 459 101,89	10	6 785 334,04
ОБЩО:	172	95 744 092,50	64	40 805 081,98	50	17 277 148,57	81	23 399 239,01	803	245 735 219,53

Съгласно представена информация от Оперативна програма „Наука и образование за интилигентен растеж“ (ОПНОИР) на територията на региона се изпълняват 5 процедури по приоритетна ос 2 „Образование и учене през целия живот“ и 5 процедури по приоритетна ос 3 „Образователна среда за активно социално

приобщаване“ на ОП НОИР с общо 55 сключени ДБФП, чиито основни цели са изграждане на образователна среда, насърчаваща личностно развитие на всяко дете и ученик, интеграция на уязвимите групи и подобряване на достъпа до висше образование.

По **Оперативна програма „Добро управление“** (ОПДУ) до 31.12.2019 г. на територията на района са приключили 102 проекта на обща стойност 168 611 838,50 лв., а в процес на изпълнение са 27 договора на стойност 162 872 175,80 лв.

Таблица № 23. Обобщена информация за приключилите проекти по ОПДУ на територията на ЮЗР към 31.12.2019 г.

Код на процедура	Наименование на проекта	Бенефициент	Сертифицирани средства (в лева)	Област/община
Приоритетна ос 1				
BG05SFOP 001-1.002	Привеждане на информационните активи на НСИ в съответствие с изискванията на Евростат и миграция към ХЧО	НСИ	1 504 296,37	София
	Изграждане на ГИС базирана електронна платформа „Единна информационна точка“	МТИТС	1 009 436,80	София
	Надграждане на основните системи на Агенция „Митници“ за предоставяне на данни и услуги към външни системи - БИМИС 2020 (фаза 1)	АМ	14 450 852,05	София
Приоритетна ос 2				
BG05SFOP 001-2.002	Въвеждане на Общата рамка за оценка (CAF) в администрациите	ИПА	669 902,00	
BG05SFOP 001-2.001	Национална стратегия за адаптация към изменението на климата и План за действие	МОСВ	3 067 117,38	София
	Създаване на единни правила за провеждане на функционални анализи по хоризонтални и секторни политики	АМС	698 935,12	
	Инициативи за прилагане на 12-те принципа за добро управление от Стратегията за иновации и добро управление на местно ниво на Съвета на Европа	МРРБ	131 348,23	
	Подобряване на процеса по реализиране на политики в България	АМС	230 616,00	
BG05SFOP 001-2.004	Подобряване капацитета на общинските служители за предоставяне на качествени публични услуги	НСОРБ	3 371 092,38	София
	Провеждане на обучения на служители от централната администрация за придобиване на ключови умения и компетентности в контекста на ЕС	ДИ към МВнР	2 371 528,87	
	„Работим за хората“ – укрепване капацитета на институциите за посрещане на предизвикателствата на съвременните публични политики	ИПА	3 619 694,27	
BG05SFOP 001-2.008	Преглед и оценка на системата на обществените поръчки в България	АОП	1 957 231,55	София

*Годишен доклад за наблюдение на изпълнението на Регионалния план за развитие
на Югозападен район 2014-2020 г. за 2019 година*

BG05SFOP 001-2.009	Повишаване на гражданското участие в процесите на формулиране, изпълнение и мониторинг на политики и законодателство	НПО/СИП	12 проекта на обща стойност 957 350,26	Области София- град, Софийска, Благоевград и Кюстендил
Приоритетна ос 3				
BG05SFOP 001-1.001	Инвентаризация и анализ на състоянието на информационната и комуникационната инфраструктура, информационните системи, услуги и регистри в сектор „Правосъдие“	МП	797 030,86	София
BG05SFOP 001-3.001	Подобряване на процедурите по атестация и дисциплинарната практика в съдебната система	ВСС	535 030,10	София
	Модернизиране на пенитенциарната система в България	МП	1 538 264,89	София
	Въвеждане на електронното правосъдие в ПРБ чрез електронен документооборот, предоставяне на отворени данни и електронни услуги за КАО на гражданите и бизнеса	ПРБ	2 166 462,04	София
	Развиване на потенциала на човешкия ресурс на съдебната власт, чрез изграждане на ефективен модел за придобиване на юридическа правоспособност	МП	161 463,83	София
	Редизайн на АИС в МП и ВРБ с цел преминаване към използване и обмен само на електронни документи и електронно съдържание в сектора от органите на изпълнителната власт. Обучение на служителите за работа с АИС и електронни документи	МП	466 415,87	София
	Стратегически реформи в Национално бюро за правна помощ	Национално бюро за правна помощ	192 064,22	София
BG05SFOP 001-3.003	Граждански контрол върху реформата в съдебната система	НПО	850 762,69 546 433,82	София
BG05SFOP 001-3.003	Анализ на тълкувателната дейност на Върховния Административен съд на Република България предложение за изменение на Правилата за приемане на тълкувателни решения на ВАС, в съответствие с чл. 131а от Закона за съдебната власт, при съблюдаване принципите на прозрачност, ефективност и правна сигурност	Сдружение „Асоциация на българските административни и съдии“	97 424,69	София
Приоритетна ос 4				
BG05SFOP 001-4.001	Функциониране на Областен информационен център в Община Благоевград	Община Благоевград	239 618,98	Благоевград
	Функциониране на Областен информационен център - Кюстендил	Община Кюстендил	271 517,44	Кюстендил
	Функциониране на Областен информационен център - Перник	Община Перник	260 242,26	Перник
	Осигуряване ефективното функциониране на Областен информационен център София-град и	Столична Община	413 445,00	София

	София-област за популяризиране на ЕСИФ в България			
BG05SFOP 001-4.002	Техническа помощ за хоризонталните структури за програмиране, наблюдение, управление, контрол, координация, сертифициране и одит на ЕСИФ (<u>Бюджетни линии за дейности</u>)	6 бр. бюджетни линии	12 180 752,71	София
	Техническа помощ за хоризонталните структури за програмиране, наблюдение, управление, контрол, координация, сертифициране и одит на ЕСИФ (<u>Бюджетни линии за възнаграждения</u>)	5 бр. бюджетни линии	21 242 833,52	София
Приоритетна ос 5				
BG05SFOP 001-5.001	Техническа помощ за УО на ОПДУ за подготовка, изпълнение, наблюдение, контрол, информация и комуникация	ОПДУ	8 015 222,24	София

Източник: ОПДУ

Обобщената информация за напредъка на операциите и изпълнение на проектите по **Оперативна програма „Околна среда“** (ОПОС) показва, че на територията на югозападен район, към 31.12.2019 г., се изпълняват 25 проекта на обща стойност 653 953 845,30 лв. и са приключили 2 проекта на стойност 21 985 772,32 лв.

Таблица № 24. Обобщена информация за напредъка на операциите и изпълнение на проектите по ОПОС 2014-2020 г. на територията на ЮЗР (към 31.12.2019 г.)

Приоритетна ос	Процедура	Бенефициент	Наименование на проекта	Актуален размер на БФП (лв.) към 31.12.2019 г.	Извършени плащания (лв.) към 31.12.2019 г.
ПО 1 „ВОДИ“	BG16M1OP002-1.005 “Втора фаза на проекти за изграждане на ВиК инфраструктура, чието изпълнение е стартирало по ОПОС 2007-2013 г.”	община Банско * <u>Приключил</u>	“Втора фаза на проект “Рехабилитация на водоснабдителната и канализационната мрежа на гр. Банско с изграждане на ПСОВ”	21,898,253.32	22,182,511.10
	BG16M1OP002-1.007 „Подготовка на регионално прединвестиционно проучване за водоснабдяване и канализация за територията на Столична община”	Столична община * <u>в процес на изпълнение</u>	“Подготовка на регионално прединвестиционно проучване за водоснабдяване и канализация за територията на Столична община”	4,434,000.00	1,346,963.06
	BG16M1OP002-1.016 "Изграждане на ВиК инфраструктура"	„Водоснабдяване и Канализация“ ООД-Перник * <u>в процес на изпълнение</u>	"Изграждане на ВиК инфраструктура на обособената територия обслужвана от “Водоснабдяване и	78,591,375.19	785,913.75

			канализация” ООД, гр. Перник"		
ПО 2 „ОТПАДЪЦИ“	BG16M1OP002-2.002 „Комбинирана процедура за проектиране и изграждане на компостиращи инсталации и на инсталации за предварително третиране на битови отпадъци"	Община Гоце Делчев - водеща община и общини партньори - Гърмен и Хаджидимово <u>*в процес на изпълнение</u>	"Изграждане на инсталация за предварително третиране и инсталация за компостиране, в рамките на Регионалната система за управление на отпадъците в Регион Гоце Делчев"	6,870,739.69	1,893,822.27
		Община Петрич <u>*в процес на изпълнение</u>	"Проектиране и изграждане на компостираща инсталация и инсталация за предварително третиране на битови отпадъци в община Петрич"	7,150,599.51	2,721,945.50
		РСУО - Сандански, водеща община Сандански и общини партньори - Кресна и Струмяни <u>*в процес на изпълнение</u>	„Инвестиционен проект "Компостираща инсталация за разделно събрани зелени и биоразградими отпадъци, инсталации за предварително третиране на битови отпадъци и съпътстваща инфраструктура за Регионална система за управление на отпадъците на общините Сандански, Струмяни и Кресна“	7,066,340.39	5,678,118.67

		Община Благоевград - водеща община и общини партньори: СIMITЛИ, РИЛА, КОЧЕРИНОВО И БОБОШЕВО * <u>в процес на изпълнение</u>	"Проектиране и изграждане на допълнителна инфраструктура /инсталация за предварително третиране на битови отпадъци и компостираща инсталация за разделно събрани биоразградими и/или зелени отпадъци/ за развитие на регионалната система за управление на отпадъците на регион Благоевград, включващ общини Благоевград, Симитли, Рила, Кочериново и Бобошево"	8,982,862.96	2,327,132.27
		Община Костинброд - водеща община и общини партньори: БОЖУРИЩЕ, ГОДЕЧ, ДРАГОМАН, СЛИВНИЦА И СВОГЕ * <u>в процес на изпълнение</u>	"Проектиране и изграждане на компостиращи инсталации и на инсталация за предварително третиране на битови отпадъци на територията на РСУО Костинброд"	13,017,333.47	647,812.36
		Община Дупница * <u>в процес на изпълнение</u>	"Проектиране и изграждане на инсталация за компостиране и инсталация за предварително третиране на битови отпадъци за общините Дупница, Бобов дол и Сапарева баня"	7,716,298.85	364,490.49
		Община Горна Малина - водеща община и партньор Община Елин Пелин * <u>в процес на изпълнение</u>	„Проектиране и изграждане на компостираща инсталация и на инсталация за предварително третиране на битови отпадъци в Регион Горна Малина“	7,234,203.76	0.00
		община Кюстендил * <u>в процес на изпълнение</u>	"Изграждане на екологична инфраструктура за РСУО „Рила Еко“	7,007,023.20	284,638.42

		Община Ботевград-водеща община и общини партньори Етрополе и Правец <u>* в процес на изпълнение</u>	"Изграждане на компостираща инсталация и инсталация за предварително третиране на битови отпадъци за нуждите на РСУО-Регион Ботевград"	7,240,028.40	123,715.72
BG16M1OP002-2.004	"Проектиране и изграждане на анаеробни инсталации за разделно събрани биоразградими отпадъци"	община Благоевград <u>* в процес на изпълнение</u>	"Проектиране и изграждане на анаеробна инсталация за разделно събрани биоразградими отпадъци за регионална система за управление на отпадъците на Регион Благоевград"	30,150,205.53	552,709.97
BG16M1OP002-2.006	"Втора комбинирана процедура за проектиране и изграждане на компостиращи инсталации и на инсталации за предварително третиране на битови отпадъци"	община Златица <u>* в процес на изпълнение</u>	„Изграждане на компостираща инсталация и на инсталация за предварително третиране на битови отпадъци на територията на общините Златица, Антон, Копривщица, Мирково, Пирдоп, Чавдар и Челопеч“	6,616,178.41	1,365,181.19
BG16M1OP002-2.008	"Проектиране и изграждане на инсталация за комбинирано производство на енергия в София с оползотворяване на RDF – трета фаза на интегрирана система от съоръжения за третиране на битовите отпадъци на Столична община"	Столична община <u>* в процес на изпълнение</u>	"Проектиране и изграждане на инсталация за комбинирано производство на енергия в София с оползотворяване на RDF – трета фаза на интегрирана система от съоръжения за третиране на битовите отпадъци на Столична община"	179,570,918.88	71,404,823.69

Годишен доклад за наблюдение на изпълнението на Регионалния план за развитие
на Югозападен район 2014-2020 г. за 2019 година

<p>ПРИОРИТЕТН А ОС 3 "НАТУРА 2000 И БИОРАЗНООБ РАЗИЕ"</p>	<p>BG16M1OP002-3.007 "Подобряване на природозащитното състояние на видове и типове природни местообитания на територията на мрежата Natura 2000, попадащи в национални паркове, природни паркове и поддържани резервати"</p>	<p>Дирекция „Национален парк Пирин” * <u>в процес на изпълнение</u></p>	<p>„Подобряване на природозащитното състояние на видове и типове природни местообитания на територията на Защитена зона BG0000209 „Пирин” за опазване на природните местообитания и на дивата флора и фауна, включена в списъка, приет с Решение № 122/2007 г. на Министерския съвет (обн., ДВ, бр. 21/2007 г.)/защитена територия „Национален парк Пирин”</p>	<p>6,260,485.69</p>	<p>1,473,008.41</p>
		<p>РИОСВ София * <u>в процес на изпълнение</u></p>	<p>„Реализиране на дейности по опазване на естественото състояние на природното местообитание 9130- буков комплекс в ПР "Богдан" и предприемане на мерки за неговото подобряване”</p>	<p>642,670.27</p>	<p>257,524.31</p>
		<p>Дирекция на природен парк "Витоша" * <u>в процес на изпълнение</u></p>	<p>"Възстановяване и поддържане на приоритетни природни местообитания и видове на територията на Природен парк „Витоша“</p>	<p>419,000.40</p>	<p>144,992.65</p>
		<p>Дирекция на Национален парк "Рила" * <u>в процес на изпълнение</u></p>	<p>"Устойчиво управление на Национален парк "Рила" II-ра фаза"</p>	<p>11,994,781.47</p>	<p>4,959,559.97</p>
		<p>Природен парк "Рилски манастир" * <u>в процес на изпълнение</u></p>	<p>"Поддържащи и възстановителни дейности в местообитание 6430 Хидрофилни съобщества от високи треви в равнините и в планинския до алпийския пояс и на целеви хищни птици на територията на</p>	<p>190,833.32</p>	<p>86,835.66</p>

Годишен доклад за наблюдение на изпълнението на Регионалния план за развитие
на Югозападен район 2014-2020 г. за 2019 година

			Природен парк „Рилски манастир“		
ПРИОРИТЕТНА ОС 5 "ПОДОБРЯВАНЕ КАЧЕСТВОТО НА АТМОСФЕРНИЯ ВЪЗДУХ"	BG16M1OP002-5.002 „Разработване/Актуализация на общинските програми за качеството на атмосферния въздух“.	община Перник * <u>в процес на изпълнение</u>	„Разработване на програма за качеството на атмосферния въздух на община Перник 2017-2021“	93,694.00	12,510.86
		община Благоевград * <u>Приключил</u>	„Актуализация на програмата за качеството на атмосферния въздух на територията на Община Благоевград“	87,518.99	87,518.99
		Столична община * <u>в процес на изпълнение</u>	"Програма за подобряване качеството на атмосферния въздух на територията на Столична община за периода 2021-2026"	396,352.19	37,563.52
	BG16M1OP002-5.003 "Мерки за подобряване качеството на атмосферния въздух"	Столична община * <u>в процес на изпълнение</u>	"Подобряване качеството на атмосферния въздух в Столична община чрез подмяна на отоплителни устройства на твърдо гориво с екологични алтернативи"	44,307,919.73	443,079.20
	BG16M1OP002-5.004 "Мерки за адресиране на транспорта като източник на замърсяване на атмосферния въздух"	BG16M1OP002-5.004-0004 Столична община с партньор "Столичен електротранспорт" * <u>в процес на изпълнение</u>	"Изпълнение на дейности за подобряване качеството на атмосферния въздух в Столична община чрез закупуване и доставка на електрически превозни средства за релсов транспорт – трамвайни мотриси"	97,700,000.00	38,960,133.60

		BG16M1OP00 2-5.004-0005 Столична община с партньор "Столичен автотранспорт " * <u>в процес на изпълнение</u>	"Изпълнение на дейности за подобряване качеството на атмосферния въздух в Столична община чрез доставка на 52 броя нови електрически автобуси и специализирано оборудване за тях"	30,300,000.00	11,728,000.00
		BG16M1OP00 2-5.004-0007 Столична община с партньор "Столичен електротрансп орт" * <u>в процес на изпълнение</u>	"Изпълнение на дейности за подобряване качеството на атмосферния въздух в Столична община чрез закупуване и доставка на електрически превозни средства за шосеен транспорт – електрически автобуси и тролейбуси"	90,000,000.00	35,721,583.20

По данни от **Оперативна програма „Региони в растеж“ (ОПРР) 2014-2020** на територията на ЮЗР са сключени са 122 договора за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ (ДФФП) на стойност 568,7 млн. лв. и са приключили 29 ДБФП на стойност 55,8 млн. лв.:

- рехабилитираните образователни заведения са 11 бр.;
- рехабилитирани заведения за социални услуги – 1 бр.;
- реализирани проекти за създаване/обновяване на зелени площи в градските райони - сключени са 8 ДБФП и са приключили 3 проекта;
- реализирани проекти за развитие на градски транспорт – сключени са 4 ДБФП;
- реализирани проекти за подобряване на енергийната ефективност на жилищни и публични сгради – сключени са 42 ДБФП и са приключили 17 проекта.

По **Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси“ (ОПРЧР)** общо за района са сключени 921 договора на обща стойност 239 731 134,46 лв., от които са изплатени 163 446 908,71 лв., сертифицирани са 134 660 295,91 лв. Реализираният брой проекти по ОПРЧР на територията на ЮЗР само през 2019 г. общо и по съответните области е следния:

Област	Кюстендил	Перник	София (столица)	София	Благоевград	Общо за ЮЗР
Брой договори	10	10	32	16	38	106

По данни от **Оперативна програма „Транспорт и транспортна инфраструктура“** към 31.12.2019 г. е приключил 1 проект на стойност 26 432 856,39 лв. и 8 проекта на стойност 3 263 682 924 лв. са в процес на изпълнение.

Таблица 25: Справка за изпълнението на операциите по Оперативна програма „Транспорт и транспортна инфраструктура“ 2014-2020 г. на територията на Югозападен район към 31.12.2019 г.

Приоритет	Община/ област	Наименование на проекта	Наименование на бенефициента	Въздействие на извършените дейности за местното развитие	Статус на проекта	Общ размер на договореното финансиране (лв) *	Реално изплатени средства (лв)
ПО 1 „Развитие на железопътната инфраструктура по „основната“ Трансевропейска транспортна мрежа“	ЮЗР	Модернизация на железопътната линия София - Пловдив: жп участък Елин Пелин – Костенец BG16M1OP0 01-1.001-0004	Национална компания „Железопътна инфраструктура“	Подобряване на железопътната инфраструктура	В изпълнение	1 301 273 600.20	67 368 145.50
ПО 1 „Развитие на железопътната инфраструктура по „основната“ Трансевропейска транспортна мрежа“	ЮЗР	Техническа помощ за подготовка на проект „Модернизация на железопътната линия София-Перник-Радомир-Гюешево-граница с Република Македония“ BG16M1OP0 01-1.002-0002	Национална компания „Железопътна инфраструктура“	Подобряване на железопътната инфраструктура	В изпълнение	31 311 537.68	7 057 395.64

ПО 2 „Развитие на пътна инфраструктура по „основната“ и „разширената“ Трансевропейска транспортна мрежа“	Благоевград	Автомагистрала „Струма“ - Лот 3.1, Лот 3.3 и тунел Железница BG16M1OP0 01-2.001-0001	Агенция „Пътна инфраструктура“	Подобряване на пътна инфраструктура	В изпълнение	742 502 905.55	400 545 531.15
ПО 3 „Подобряване на интермодалността при превоза на пътници и товари и развитие на устойчив градски транспорт“	София	Реконструкция на гарови комплекси Подуяне, Искър и Казичене BG16M1OP0 01-3.001-0006	Национална компания „Железопътна инфраструктура“	Подобряване на железопътната инфраструктура	В изпълнение	7 403 471.60	1 072 297.72
ПО 3 „Подобряване на интермодалността при превоза на пътници и товари и развитие на устойчив градски транспорт“	София	Проект за разширение на метрото в София : линия 3, етап I - участък „бул. Владимир Вазов - ЦГЧ - ул. Житница“ BG16M1OP0 01-3.001-0001	„Метрополитен“ ЕАД	Подобряване на интермодалността	В изпълнение	935 500 600.04	566 436 235.40
ПО 3 „Подобряване на интермодалността при превоза на пътници и товари и развитие на устойчив градски транспорт“	София	Проект за разширение на линия 2 на метрото в София, участък МС „Джеймс Баучер“ до МС „Витоша“ - фаза 2	„Метрополитен“ ЕАД	Подобряване на интермодалността	Приключен	26 432 856.39	21 899 596.62

		BG16M1OP0 01-3.001- 0002					
ПО 3 „Подобряване на интермодалността при превоза на пътници и товари и развитие на устойчив градски транспорт“	София	Проект за разширение на метрото в гр. София, Линия 3, Етап II - участък „ул. Житница–жк Овча купел – Околовръстен път“ BG16M1OP0 01-3.001- 0004	„Метрополитен“ ЕАД	Подобряване на интермодалността	В изпълнение	242 199 009.35	108 779 904.87
ПО 5 „Техническа помощ“	София	Изготвяне на идеен проект за отклонение от Линия 3 на метрото, участък „ул. Шипка – ул. Гео Милев – бул. Асен Йорданов – бул. Цариградско шосе“ BG16M1OP0 01-5.001- 0024	„Метрополитен“ ЕАД	Подобряване на интермодалността	В изпълнение	1 149 600.00	881 360.00
ПО 5 „Техническа помощ“	Югозападен	Техническа помощ за подготовка на проект „Модернизация на железопътна линия София - граница с Република Сърбия“ BG16M1OP0 01-5.001- 0018	Национална компания „Железопътна инфраструктура“	Подобряване на железопътната инфраструктура	В изпълнение	2 342 199.19	1 102 619.50

2. Реализирани проекти по програмите за трансгранично сътрудничество – бр.

По програма Interreg – ИПП „България - Сърбия 2014-2020“, финансирана от Европейския съюз със средства по Инструмента за предприемчивостна помощ, за

която дирекция „Управление на териториалното сътрудничество“ (Д УТС) към МРРБ изпълнява функции на Управляващ орган, през 2018 г. и 2019 г. са реализирани съответно 16 и 5 проекта в обхвата на ЮЗР. По **програма Interreg – ИПП „България - Македония 2014-2020“**, финансирана от Европейския съюз със средства по Инструмента за предприсъединителна помощ, завършили изпълнението си проекти са както следва: за 2018 г. – 41 броя и за 2019 – 2 броя. По **двустранната програма за европейско териториално сътрудничество**, финансирани по ЕФРР - ИНТЕРРЕГ V-A Гърция - България 2014-2020, за която Д УТС е в качеството си на Национален орган, през 2019 г. са реализирани 4 проекта.

Съгласно предоставена информация от областните администрации **значимите социално – икономически проекти на общинско ниво, които са приключили през 2019 г. и не са с източник на финансиране оперативните програми**, са както следва:

На територията на **област Перник** приключилите през 2019 г. проекти са 24 бр. на обща стойност 3 063 110 лв., разпределени, както следва:

- Подобряване на пътната инфраструктура – 2 проекта на обща стойност 2 290 597 лв., финансирани от общинските бюджети и Министерството на финансите. Постигнати са следните резултати: подобрена е жизнената среда, като и достъпа до зона за отдих, спорт и забавления.
- Подобряване на паркова и градска среда – 6 проекта на обща стойност 80 733 лв., финансирани от общинските бюджети и Предприятие за управление на дейностите по опазване на околната среда. Постигнати са следните резултати: подобрена достъпна градска среда, изграждане на детски площадки, подобрени са социално-битовите условия за отдих и развлечение.
- Подобряване на образователна среда – 4 проекта на обща стойност 24 926 лв., финансирани от Предприятие за управление на дейностите по опазване на околната среда към Министерство на околната среда и водите. Постигнати са подобри социално-битови условия в детските градини и са осигурени условия за пълноценно обучение.
- Подобряване на социалната инфраструктура – 3 проекта на обща стойност 206 890 лв., финансирани от резерва за разходи по последиците от бедствия. Трайно са възстановени условията за социално-битови нужди в областта.
- Подобряване на спортна инфраструктура – 4 проекта на обща стойност 192 777 лв., финансирани със средства от общинския бюджет. Изпълнените проекти са довели

до изграждането на спортни площадки и тревен стадион, с което да се осигурят повече условия за спорт и развлечения.

- Подобряване на обекти от обществено значение – 1 проект на обща стойност 79 320 лв. Средствата са насочени за създаването на условия за осъществяването на ритуали на преклонение.
- Енергийната ефективност – 3 проекта на обща стойност 187 867 лв., финансирани със средства от общинския бюджет. Насочените средства целят осигуряването на условия за пълноценно обучение и повишаването на социално-битовите условия.

На територията на **област София (столица)** приключилите през 2019 г. проекти са на обща стойност 64 563 643 лв., разпределени, както следва:

- Подобряване на пътната инфраструктура – 14 проекта на обща стойност 26 059 071 лв., финансирани от Специализиран общински приватизационен фонд (СОПФ), Столична община - бюджет. Постигнати са следните резултати: ремонтирани са пътните настилки и тротоари, изградени са кръстовища, ремонтирани са мостове и тунели.
- Подобряване на образователна инфраструктура – 11 проекта на обща стойност 7 147 128 лв., финансирани със средства от Специализирания общински приватизационен фонд. Постигнати са следните резултати: подобряване на материалната база и условията за работа в училищата.
- Подобряване на социалната инфраструктура и качеството на социалните услуги – 1 проект на обща стойност 100 000 лв., финансиран от Столична община. Постигнати са следните резултати: създаването и прилагането на нови методи за подобряване качеството на живот на уязвими групи.
- Подобряване на ВиК – 11 проекта на обща стойност 13 968 481 лв., финансирани със средства от БП „Софийска вода“ АД, ПУДООС, и Бюджет на Столична община. Постигнати са следните резултати: подобряване на условията на живот и качеството на околната среда; увеличаване на процента от населението, чиито води се пречистват по предписаните стандарти.
- Подобряване на здравната инфраструктура – 7 проекта на обща стойност 3 944 238 лв., финансирани със средства от Специализиран общински приватизационен фонд. Постигнати са следните резултати: подобряване на условията и материално-техническото обезпечаване в здравните заведения.

- Подобряване културна инфраструктура – 5 проекта на обща стойност 650 500 лв., финансирани със средства от Специализиран общински приватизационен фонд. Постигнати са следните резултати: създаване на условия за културно-просветни дейности.
- Подобряване на градската среда – 7 проекта на обща стойност 4 004 000 лв., финансирани със средства от Специализирания общински приватизационен фонд. Постигнати са следните резултати: подобряване на екосистемата в градската среда.
- Подобряване на обекти от обществено значение – 2 проекта на обща стойност 109 437 лв., финансирани със средства от Специализирания общински приватизационен фонд. Постигнати са следните резултати: създаване на условия за по-добро обслужване на гражданите и преустройство на помещенията за нуждите на съответните административни звена.
- Подобряване на спортната среда – 14 проекта на обща стойност 4 095 240 лв., финансирани със средства от Специализиран общински приватизационен фонд (СОПФ) и Бюджет на Столична община. Постигнати са следните резултати: създаване на условия за масов спорт и отдих и на здравословна и безопасна среда за спортна дейност.
- Подобряване на енергийната ефективност – 3 проекта на обща стойност 1 396 128 лв., финансирани със средства от Специализирания общински приватизационен фонд. Постигнатите резултати са довели до: повишаване на условията за работа и опазване на общинското имущество.
- Подобряване на градския транспорт – 2 проекта на обща стойност 1 452 394 лв., финансирани със средства от Специализирания общински приватизационен фонд. Постигнатите резултати са довели до увеличаване на броя на средствата за масов градски транспорт и обособяване на ново тролейбусно трасе в район „Триадица“.

На територията на **област Благоевград** приключилите през 2019 г. проекти са на обща стойност 7 654 871,93 лв., разпределени, както следва:

- Подобряване на пътна инфраструктура – 3 проекта на обща стойност 2 419 210,93 лв., финансирани със средства от общинските бюджети, Министерството на финансите/ собствени средства, Капиталови разходи и ПМС №165/07.08.2018 г. Постигнати са следните резултати: изграждане и подобряване на уличната инфраструктура.

- Подобряване на социалната инфраструктура и качеството на социалните услуги – 1 проект на обща стойност 252 754 лв., финансиран от Проект „Красива България“ мярка M02-01 „Подобряване на социалните услуги от резидентен тип“ МТСП. Постигнати са следните резултати: реконструкция, преустройство и промяна на предназначението на сградата в Център за настаняване за възрастни хора с увреждания.
- Подобряване на ВиК – 2 проекта на обща стойност 2 260 515 лв., финансирани със средства от държавния бюджет и ПУДООС. Постигнати са следните резултати: подобрена инфраструктура и подмяна на водопроводи.
- Подобряване на образователна инфраструктура – 2 проекта на обща стойност 142 950 лв., финансирани със средства от капиталови разходи и общинския бюджет. Постигнати са следните резултати: подобрена материалната база и осигурена качествена работна среда.
- Подобряване управлението на отпадъците – 1 проект на обща стойност 1 146 066 лв., финансиран от Предприятие за управление на дейностите по опазване на околната среда към Министерство на околната среда и водите. Постигнати са следните резултати: приключено е строителството на клетка от регионалното депо за отпадъци на община Петрич.
- Подобряване на паркова и градска среда – 1 проект на обща стойност 700 000 лв., финансиран от общинския бюджет. Постигнати са следните резултати: извършена е цялостна реконструкция градска среда, пътни настилки, тротоари и улично осветление.

На територията на **област Кюстендил** приключилите през 2019 г. проекти са на обща стойност 2 626 035,60 лв., разпределени, както следва:

- Подобряване на пътна инфраструктура – 1 проект на обща стойност 186 000,62 лв., финансиран със средства от Министерския съвет ПМС №125/29.06.2018 г. Постигнати са следните резултати: подобряване на пътната обстановка и подобряване на достъпа до манастир „Покров на Пресвета Богородица“.
- Подобряване на образователна инфраструктура – 1 проект на обща стойност 167 215,64 лв., финансиран със средства от Ромски образователен фонд Будапеща. Постигнати са следните резултати: подобряване на интеграцията на ромските деца, чрез осигуряване на равен достъп до образование.

- Подобряване на обекти от обществено значение – 4 са проектите на обща стойност 176 649 лв. финансирани със средства за капиталови разходи, проект „Красива България 2019“, Wi-fi 4 EU и Екообщина 2019. Средствата са насочени за създаването на условия за обществен достъп до безжичен интернет, както и подобряването на достъпа до административни услуги.
- Подобряване на културната инфраструктура – 1 проект на обща стойност 43 150,68 лв., финансиран от общинска фондация „Пловдив 2019“. Постигнати са следните резултати: създаването на танцов спектакъл, в който оживяват емблематични творби на Владимир Димитров – Майстора.
- Подобряване на градската среда – 6 са проектите на обща стойност 773 632 лв., финансирани с капиталови разходи. Постигнати са следните резултати: изпълнен е инженеринг за основен ремонт на улици в гр. Дупница с цел подобряването на градската среда.
- Подобряване и пълноценно използване на водните ресурси – 1 проект на обща стойност 808 301,38 с финансиране от Националния доверителен екофонд. Постигнати са следните резултати: по-добро оползотворяване на минералните води, чрез изграждането на резервоар.
- Подобряване на енергийната ефективност – 1 проект на обща стойност 180 688 лв., финансиран със средства от „Проект Красива България 2019“, мярка M02 „Подобряване на социалната инфраструктура. Постигнатите резултати са довели до намаляването на загубите на енергия и редуциране на разходите за геотермална и електрическа енергия, както и до подобряването на условията в сградата и градския облик.

Относно индикатора „Реализирани проекти по програмите за трансгранично сътрудничество“ предоставената информация от областните администрации показва, че отчетената стойност към 2019 г. на цитирания индикатор за ЮЗР е 11 бр., разпределена както следва:

- По Програма Interreg – ИПП „България - Сърбия 2014-2020“, финансирана от Европейския съюз със средства по Инструмента за предприсъединителна помощ, през 2019 г. са реализирани съответно 5 проекта в обхвата на ЮЗР;
- По Програма Interreg – ИПП „България - Македония 2014-2020“, финансирана от Европейския съюз със средства по Инструмента за предприсъединителна помощ, завършили изпълнението си проекти са както следва: за 2019 – 2 проекта.

- По двустранната програма за европейско териториално сътрудничество, финансирани по ЕФРР - ИНТЕРРЕГ V-A Гърция - България 2014-2020, през 2019 г. са реализирани 4 проекта.

3. Служителите, преминали обучение за развитие на уменията за управление на проекти, финансов контрол и прилагане на интегрирани системи за развитие – бр.

Предоставената информация от областните администрации показва, че отчетената стойност към 2019 г. за ЮЗР е 34, от които 3 в област София (столица), 6 в област Перник и 25 в област Благоевград. Институтът по публична администрация (ИПА) е водещия институт в страната за обучение на държавните служители, като ежегодно подготвя каталог за обучения в държавната администрация и създава възможност за професионално и кариерно развитие на държавните служители, съобразно потребностите им от обучение. Данните за наблюдавания индикатор показват, че през 2019 г. спрямо предходната 2018 г. се наблюдава нарастване на броя на служителите, преминали обучения с 38,23%.

Таблица № 26: Брой обучени експерти по тематични области

		Област Благоевград	Област Кюстендил	Област Перник	Област София (столица)	Област Софийска
		2018	2019	2018	2019	2018
Брой обучени експерти по тематични области	Общо обучени експерти по тематични области за ЮЗР	2	0	0	4	нп
		6	6	7	2	нп
	Управление на проекти	0	0	0	0	1
		0	0	1	1	4
	Законодателство и методология по финансово управление и контрол	0	0	0	1	0
		0	0	1	0	1
	Вътрешен контрол	0	0	0	1	5
		1	0	2	0	2
	Одит на средствата от ЕС. Налагане на финансови корекции – обосновка, определяне на размера, възстановяване, обжалване и отчитане	2	0	0	0	0
		1	0	0	0	1
	Законодателство и методология по финансово управление и контрол	0	0	0	1	4
		0	0	0	0	0
	Управление на инструменти за финансов инженеринг през програмния период 2014 – 2020 г. Проекти, генериращи приходи	0	0	0	0	1
		0	0	0	0	0
	Анализ на разходите и ползите в контекста програмите по ЕСИФ за периода 2014 – 2020	0	0	0	0	1
		0	0	0	0	0

Финансово управление на програми по ЕСИФ за периода 2014 – 2020	2018	0	0	0	1	0
	2019	0	0	0	0	0
Разработване и оценка на проектни предложения	2018	0	0	0	0	0
	2019	2	0	0	0	1
Договаряне и управление на проекти	2018	0	0	0	0	0
	2019	0	0	1	0	0
Системи за управление на качеството	2018	0	0	0	0	0
	2019	0	0	2	1	0
CAF-M - Моделът и ползите от неговото прилагане в българската администрация (общо обучение)	2018	0	0	0	0	0
	2019	0	0	0	0	0
CAF-1 - Управление на качеството и внедряване на (общо обучение)	2018	0	0	0	0	0
	2019	0	0	0	0	0
CAF-2 - Въвеждане на CAF в българската администрация (Специализирано обучение - 1)	2018	0	0	0	0	0
	2019	0	6	0	0	0
CAF - Моделът CAF - Европейски инструмент за цялостно управление на качеството в публичния сектор	2018	0	0	0	0	0
	2019	2	0	0	0	2

Източник: ИПА

4. Новосъздадени ПЧП – бр.

Предоставената информация от областните администрации показва, че към 2019 г. няма новосъздадени ПЧП в ЮЗР.

5. Реализирани проекти за осигуряване на административното обслужване на гражданите и бизнеса по електронен път – бр.

Предоставената информация от областните администрации показва, че отчетената стойност към 2019 г. за ЮЗР е 6 бр., от които 2 в област София (столица), 2 в област Перник и 2 в област Благоевград.

Таблица № 27: Приключили проекти за осигуряване на административното обслужване на гражданите и бизнеса по електронен път по ОПДУ към 31.12.2019 г. на територията на ЮЗР

Код на процедура	Наименование на проекта	Бенефициент	Сертифицирани средства (в лева)	Област/община
Приоритетна ос 1				
BG05SFO P001-1.002	Изграждане на ГИС базирана електронна платформа „Единна информационна точка“	МТИТС	1 009 436,80	София

	Надграждане на основните системи на агенция „Митници“ за предоставяне на данни и услуги към външни системи - БИМИС 2020 (фаза 1)	АМ	14 450 852,05	София
Приоритетна ос 3				
BG05SFO P001-3.001	Въвеждане на електронното правосъдие в ПРБ чрез електронен документооборот, предоставяне на отворени данни и електронни услуги за КАО на гражданите и бизнеса	ПРБ	2 166 462,04	София
	Редизайн на АИС в мп и ВРБ с цел преминаване към използване и обмен само на електронни документи и електронно съдържание в сектора от органите на изпълнителната власт. Обучение на служителите за работа с АИС и електронни документи	МП	466 415,87	София
	Стратегически реформи в национално бюро за правна помощ	Национално бюро за правна помощ	192 064,22	София

Източник: ОПДУ

Постигнатият напредък по приоритета може да бъде оценен като добър, броят на обучените служители от общинските и областните администрации на територията на ЮЗР се увеличава, но все още капацитетът на местно ниво и професионалната компетентност имат нужда от повишаване. Изпълнението на мерките допринасят за подобряване на ефективността на институциите в регионалното развитие в три направления: подобряване на институционалната координация; подобряване на административните услуги за регионално развитие; развитие на междуобщинските партньорства като ефективна форма за регионално развитие и повишаване на капацитета за подготовка и управление на проекти.

ДЕЙСТВИЯ, ПРЕДПРИЕТИ ОТ РЕГИОНАЛНИЯ СЪВЕТ ЗА РАЗВИТИЕ НА ЮГОЗАПАДЕН РАЙОН, С ЦЕЛ ОСИГУРЯВАНЕ НА ЕФЕКТИВНОСТ И ЕФИКАСНОСТ ПРИ ИЗПЪЛНЕНИЕ НА РЕГИОНАЛНИЯ ПЛАН ЗА РАЗВИТИЕ

Съгласно Закона за регионалното развитие и чл. 84, ал. 1 от Правилника за прилагане на Закона за регионалното развитие (ППЗРР) РСР на ЮЗР е органът за наблюдение на РПР на района. РСР на ЮЗР обсъжда и одобрява годишния доклад за наблюдението на изпълнението на РПР на ЮЗР, като от своя страна в доклада следва да се съдържа информация относно предприетите действия за осигуряване ефективност и ефикасност при изпълнението на РПР на ЮЗР. Съгласно чл. 87, т. 3 от ППЗРР тези действия обхващат:

- a) мерките за наблюдение и създадените механизми за събиране, обработване и анализ на данни;
- b) преглед на проблемите, възникнали в процеса на прилагане на РПР през съответната година, както и мерките за преодоляване на тези проблеми;
- c) мерките за осигуряване на информация и публичност на действията по изпълнение на РПР;
- d) мерките за постигане на необходимото съответствие на РПР със секторните политики, планове и програми;
- e) мерките за прилагане принципа на партньорство;
- f) резултатите от извършени тематични оценки или оценки за специфични случаи към края на съответната година.

През 2019 г. са проведени четири заседания на РСР на ЮЗР, две от които съвместни с РКК, под председателството на областните управители на област Благоевград и Софийска област.

1. Мерки за наблюдение и създадените механизми за събиране, обработване и анализ на данни

При изготвяне на годишния доклад за наблюдение на изпълнението на РПР на ЮЗР са използвани актуални официални статистически данни, предоставени от НСИ, данни от Евростат, ИСУН 2020, като при отчитане на част от заложените индикатори бе използвана информация, предоставена от ИАОС, ИПА, АПИ и АУЕР. За напредъка по оперативните програми информация предоставиха Управляващите органи на ОПДУ, ОПНОИР, ОПРР, ОПРЧР, ОПТТИ, ОПОС. Получената информация от цитираните източници е синтезирана, анализирана и подробно представена в настоящия доклад.

На проведените съвместни заседания е обсъден напредъка по изпълнението на оперативните програми, Програмите за териториално сътрудничество, както и предстоящи за обявяване процедури до края на съответната календарна година. С оглед на това, че основните финансови инструменти за постигане целите и приоритетите на РПР на ЮЗР са именно оперативните програми и програмите за териториално сътрудничество, периодичното подготвяне, представяне и обсъждане на информация относно хода на операциите, има важно значение за процеса на мониторинг на плана. Анализът на информацията в настоящия доклад дава възможност за преценка на тенденциите и посоката на развитие на района, както и за оценяване степента на изпълнение на заложените в РПР стратегически цели и приоритети. Ефективната и ефикасна координация и взаимодействие с членовете на Регионалния координационен комитет са осъществявани през пълния отчетен период.

2. Преглед на проблемите, възникнали в процеса на прилагане на РПР е през съответната година, както и мерките за преодоляване на тези проблеми

Определящо значение за обективния анализ на степента на изпълнение на РПР на ЮЗР има наличието на достатъчно като периодичност и актуалност данни по системата от индикатори за наблюдение и оценка на документа. Актуалните данни дават възможност за проследяване на тенденциите в развитието на района и включените в състава му области, както и на тенденциите в преодоляването на междурегионалните и вътрешнорегионалните различия. В процеса на наблюдение на РПР са установени проблеми, свързани основно с липсата или недостига на актуална статистическа информация на регионално и областно ниво за очертаване тенденциите в изменението на някои индикатори, които определят напредъка по изпълнение на приоритетите на плана:

- Липса на данни за част от наблюдаваните индикатори или наличие на информация единствено на национално ниво.
- Част от наблюдаваните индикатори не съвпадат по наименование или по мерна единица с индикаторите, наблюдавани от НСИ и/или от други официални източници на информация на централно, регионално и местно ниво.
- Наличните данни за част от индикаторите на регионално ниво не съвпадат като периодика с данните на областно ниво, което не позволява анализ на тенденциите във вътрешнорегионалните различия.

За преодоляване на констатираните проблеми в процеса на наблюдение на изпълнението на РПР е изисквана информация по индикатори от ИАОС и АУЕР. Областните администрации предоставиха обобщена информация относно – проекти в процес на изпълнение през 2019 г. по общини в съответната област, които са значими на общинско ниво, както и актуални данни по индикатори за наблюдение на постигнатия напредък по изпълнение на РПР на ЮЗР през 2019 г. Следва да бъде взето под внимание, че част от общините са предоставили непълна информация по индикатори, което затруднява коректния анализ и включването на напълно представителна за региона информация, както и че не е постъпила информация от областна администрация на Софийска област.

3. Мерки за осигуряване на информация и публичност на действията по изпълнение на РПР на ЮЗР

Относно осигуряване на публичност и прозрачност на действията по изпълнение на РПР, протоколите и презентационните материали от провежданите заседания на РСР и РКК са публикувани на официалната страница на МРРБ. На проведеното съвместно заседание на РСР и РКК в периода 27–28.06.2019 г. е представен, обсъден и одобрен годишния доклад за наблюдение на изпълнението на РПР на ЮЗР за 2018 г.

4. Мерки за постигане на необходимото съответствие на РПР със секторните политики, планове и програми

По време на проведените заседания през 2019 г. на РСР на ЮЗР са детайлно дискутирани проблеми, разрешаването на които е с приоритетно значение с оглед балансираното и устойчиво развитие на ЮЗР.

РПР на ЮЗР 2014-2020 г. е разработен в съответствие с предвижданията на основните европейски и национални документи за стратегическо планиране (Стратегия Европа 2020 на ЕС, Национална програма за развитие: България 2020, Национална стратегия за регионално развитие 2012-2022 г. Национална концепция за пространствено развитие 2013-2025 г., и др.), както и с целите и приоритетите, заложиени в структуриращите секторни стратегии, програми и планове. Членовете на РКК към РСР на ЮЗР представят за обсъждане актуална обобщена информация по отношение на изпълнението на съответните оперативни програми на ниво ЮЗР, което от своя страна подпомага процеса на наблюдение на изпълнението на РПР на ЮЗР като цяло и допринася за постигане на съответствие на плана със секторните политики, планове и програми.

5. Мерки за прилагане принципа на партньорство

С оглед важното значение на прилагането на принципа на партньорство за успешното реализиране на РПР на ЮЗР на всеки отделен етап от наблюдение на плана се търси постигането на максимална прозрачност, организирането на дискусии, включването и ползването на експертния потенциал и вижданията на всички заинтересовани страни и взимане под внимание на техните предложения. През 2019 г. РСР осигурява участието на своите членове, участници и партньори – представители на органите на централната и местната власт; представители на работодателски и синдикални организации; представители на неправителствени и граждански организации; представители на сдружения на общини и на университети. При обсъждане на част от цитираните теми на заседанията вземат участие физически лица и/или представители на юридически лица, на които е предоставена възможност да представят своето компетентно становище по разглежданата проблематика в областта на регионалното развитие.

ЗАКЛЮЧЕНИЯ И ПРЕДЛОЖЕНИЯ ЗА ПОДОБРЯВАНЕ РЕЗУЛТАТИ ОТ НАБЛЮДЕНИЕ НА ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА РЕГИОНАЛНИЯ ПЛАН ЗА РАЗВИТИЕ НА ЮГОЗАПАДЕН РАЙОН 2014–2020 Г.

Анализът на основните макроикономически показатели, както и отчетените резултати по приоритети на РП на ЮЗР, свидетелстват за благоприятно икономическо развитие на ЮЗР, което се дължи основно на силната концентрация на финансови, материални и човешки ресурси особено на територията на столицата на Република България.

Процесът на наблюдение се извършва със съдействието на органите на централната власт и техните регионални структури, представителите на РСР в Комитетите по наблюдение изпълнението на оперативните програми и местните власти, чрез предоставяне на информация, анализи, отчети и доклади. При наблюдение изпълнението на плана отчетения напредък в сферата на инфраструктурата, туризма, икономическата и жизнена среда се извършва посредством спазване принципа на партньорство, публичност и прозрачност.

Отчетено е нарастване на БВП на района с 8,1% за 2018 г. спрямо 2017 г. ЮЗР продължава значително да надвишава приноса на всеки един от останалите райони в общия брутният вътрешен продукт на страната, като през 2018 г. формира 48,48% от БВП на национално ниво. В обхвата на района най-голяма е стойността му при област София (столица), а най-ниски са показателите в областите Кюстендил и Перник. Отчетено е нарастване и на БДС за ЮЗР с 8,5% за 2018 г. спрямо 2017 г. Структурата на БДС в района се характеризира със силен превес на сектора на услугите и нисък дял на аграрния сектор. Съгласно актуалната статистическа информация към 2018 г. преките чуждестранни инвестиции в нефинансови предприятия в ЮЗР са над 71,12% от тези на национално ниво, като се отчита ръст от 0,45% спрямо 2017 г. В рамките на района най-ниска е стойността на инвестициите в област Перник, а най-висока – в Област София (столица). Задълбочаването на демографските проблеми и диспропорциите в териториалното разпределение на населението в района, характерно за последните няколко години, продължава и през 2019 г. Независимо от това показателите за социално и демографско развитие са значително по-благоприятни в сравнение с тези при останалите райони основно поради по-големите възможности за реализация в град София, което привлича голяма част от младото население от другите части на страната. Данните показват, че населението на ЮЗР към 31.12.2019 г. представлява 30,12% от

населението на страната, но сравнителният анализ с 2018 г. докладва за намаляване на същото общо за района с 7 945 души. Данните от НСИ към 31.12.2019 г. показват, че 57,6% от населението на ЮЗР е концентрирано в област София (столица), като в сравнение с 2018 г. населението в тази област се увеличава с 670 души, но темпът на нарастване е по-малък в сравнение с предходния период. Статистическата информация показва, че естественят прираст за 2019 г. на ЮЗР следва общите за страната негативни тенденции и продължава да е отрицателен, но с най-ниска стойност в сравнение с останалите райони. Общо за района отрицателната стойност на естествения прираст се запазва в сравнение с 2018 г., а с най-висока такава продължават да бъдат областите Кюстендил и Перник. Съществено влияние върху броя и структурите на населението в страната оказва и механичният прираст, който е с положителна стойност само за област София (столица) - 2.4%. Коефициентът на смъртност отчетен от НСИ в ЮЗР през 2019 г., е 13,7‰, което е малко под средната стойност за страната. Наблюдава се увеличаване на стойността на показателя спрямо 2018 г. Във вътрешнорегионален план най-нисък е коефициентът на смъртност в областите София (столица) - 11,8 ‰ и Благоевград - (13,3‰), а най-висок в област Кюстендил - 20,6 ‰. Коефициентът на раждаемост отчетен от НСИ в ЮЗР през 2019 г. е 9,4‰. Във вътрешнорегионален план в сравнение с 2018 г. се наблюдава увеличение на стойността на показателя в областите Благоевград - от 8,7‰ на 9,2‰, Кюстендил - от 6,9‰ на 7,4‰ и Софийска - от 8,6‰ на 9,0‰, намаление в област Перник - от 7,7‰ на 3,3‰, и запазване на стойността в област София (столица) - 9,8‰. Актуалните статистически данни към 31.12.2019 г. показват, че заетите лица на територията на ЮЗР са 1 046,3 хил. при коефициент на заетост 80,4%. Показателят продължава тенденцията на нарастване, характерна за последните 5 години, като в сравнение с 2018 г. (78,3%) коефициентът се увеличава с 2,1 %. Коефициентът на заетост на населението на -възраст 20-64 навършени години в ЮЗР надвишава отново средния за страната (75,0%) с над 5 %. Статистическата информация показва, че за 2018 г. отново ЮЗР е с най-висок коефициент на заетост в сравнение с останалите райони на територията на Република България. Отчетената стойност за 2019 г. на коефициентът на безработица на населението на 15 и повече навършени години в ЮЗР е 2,3% или с 2,6 процентни пункта по-нисък от средния за страната. Тенденцията стойностите на показателя да намаляват се запазва, като в сравнение с 2018 г. (2,6%) коефициентът намалява с 0,3 процентни пункта. Статистическата информация показва, че за 2019 г. отново ЮЗР е с най-нисък коефициент на безработица в сравнение с останалите райони

на територията на Република България. Разходите за научно-изследователска и развойна дейност в ЮЗР през 2018 г. са в размер на 1,14% от БВП като отново област София (столица) е с най-висок дял на вътрешно регионално ниво – 1,32%, а най-нисък - област Перник 0,08%. През 2019 г. ЮЗР е на първо място сред районите от ниво 2 (NUTS 2) по общ доход на лице от домакинството със стойност от 8 033 лв. при средно ниво за страната – 6 592 лв. В сравнение с 2018 г. общият доход на лице от домакинството за ЮЗР бележи ръст в размер на 8,83%. През последните години се наблюдава устойчиво нарастване на доходите на домакинствата в ЮЗР, като за последните 4 години се наблюдава увеличаване с 20,56%. Системата от образователни институции в ЮЗР е най-добре развита спрямо останалите райони в страната с оглед националното значение и високата концентрация на учебни заведения в град София. Данните показват, че 54% от висшите училища в страната са концентрирани в ЮЗР в частност над 44% на територията на град София. Системата на здравеопазването на ЮЗР е по-добре развита в сравнение с останалите райони. Общият брой на лечебните заведения в ЮЗР за 2019 г. е 843 при 2 564 за страната или 32,88 %. Осигуреността на населението в района с лекари се подобрява, а като цяло недостиг на здравни услуги и недостатъчно добра организация на медицинската помощ има в периферните и отдалечените населени места в района. Анализ на индикаторите по отделните приоритети при РПР на ЮЗР също отчита поддържане на благоприятното и устойчиво развитие на района.

Основните **предложения за подобряване резултати от наблюдение на изпълнението на РПР на ЮЗР** са свързани с осигуряване на навременна, адекватна и точна информация за отчитане на системата от индикатори, като най-общо следва да бъдат систематизирани, както следва:

- Осигуряване на публичен достъп до данни за проекти, реализирани по Програмите за териториално сътрудничество и Програма за развитие на селските райони за периода 2014-2020 г.
- Своевременно предоставяне на информация от съответните институции, поддържащи актуална база данни за отчитане на плановите показатели.
- Предоставяне на пълна и унифицирана информация от общинските и областните администрации по индикатори за наблюдение с оглед осигуряване на съпоставимост на данните и възможност за тяхното обобщаване.
- Повишаване на междурегионалното сътрудничество с цел ефективен обмен на информация и добри практики при управление на регионалното развитие, сравнителен

анализ на развитието на съответните териториални нива, обсъждане на общи проблеми и формулиране на общи предложения и становища, повишаване кръга на заинтересованите страни, инициране на интегрирани проекти с важно междурегионално значение.

***„Югозападният район – национален еталон за балансирано развитие чрез
интелигентен, устойчив и приобщаващ растеж“***